

1888 - 1988

100 JAAR

SOCIALISTISCHE

BEWEGING

IN WILLEBROEK

Beste medeburgers,

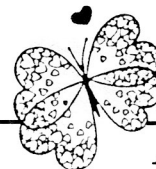
Onze gemeente is, sedert de eerste fabrieken hier verschenen, uitgegroeid van een vredig landbouwdorp tot een industrie-gemeente.

Deze gedaanteverwisseling is niet altijd op een serene wijze verlopen. Het industriële groeiproces is in Willebroek, zoals elders, gepaard gegaan met miserie en onderdrukking van de werkende klasse. Tegen uitbuiting en armoede, tegen onwetendheid en miskennen werd ook in onze gemeente gereageerd. De overtuigende rol, die hierbij gespeeld werd door de arbeidersbeweging, gegroepeerd in vakbond, mutualiteit, coöperatieve en partij is alom bekend.

In dit jaar 1988, honderd jaar na de definitieve start van de socialistische beweging te Willebroek, zijn we dan ook verheugd, als eerbetoon aan al diegenen, die zich hebben ingezet voor de ontvoogding van de werkende mens, deze brochure te kunnen voorstellen. Het is goed even terug te kijken en stil te staan bij het verleden, om alzo te begrijpen welke weg er is afgelegd tot vandaag.

Ik ben ervan overtuigd dat velen onder U, met genoeg, deze brochure zullen ter hand nemen om even te mijmeren over verleden, heden en toekomst ...

Hugo Adriaensens
Burgemeester

Inleiding

In 1985 vierde de socialistische partij haar honderdste verjaardag. Dit ging gepaard met een hele waaier van activiteiten, met als grote apotheose, een historische evokatie in een tot de nok gevuld Antwerps sportpaleis, waaraan ook verschillende Willebroekse socialisten hun medewerking verleenden. Wanneer men echter zou beweren, dat de geschiedenis van de socialistische beweging in ons land, aanving in 1885, met de stichting van de Belgische Werkliedenpartij, zou men niet alleen een grove historische fout maken, maar vooral groot onrecht berokkenen aan die ontelbare strijders, theoretici, leiders en lijdens die hun beste krachten hebben gegeven in de strijd voor een verbetering van het lot van de werkende mens, lang voor het jaar 1885 zich aankondigde !

Zo is het ook in onze gemeente gesteld. 1888 is zeker niet het jaar geweest waarin te Willebroek enige mensen plots tot de bevinding kwamen dat het socialisme een weldaad was voor de werkman. Ook hier heeft zich een rijpingsproces voltrokken, dat uitmondde in de oprichting van een aantal organisaties die opkwamen voor de verdrukten en de sociaal misdeelden.

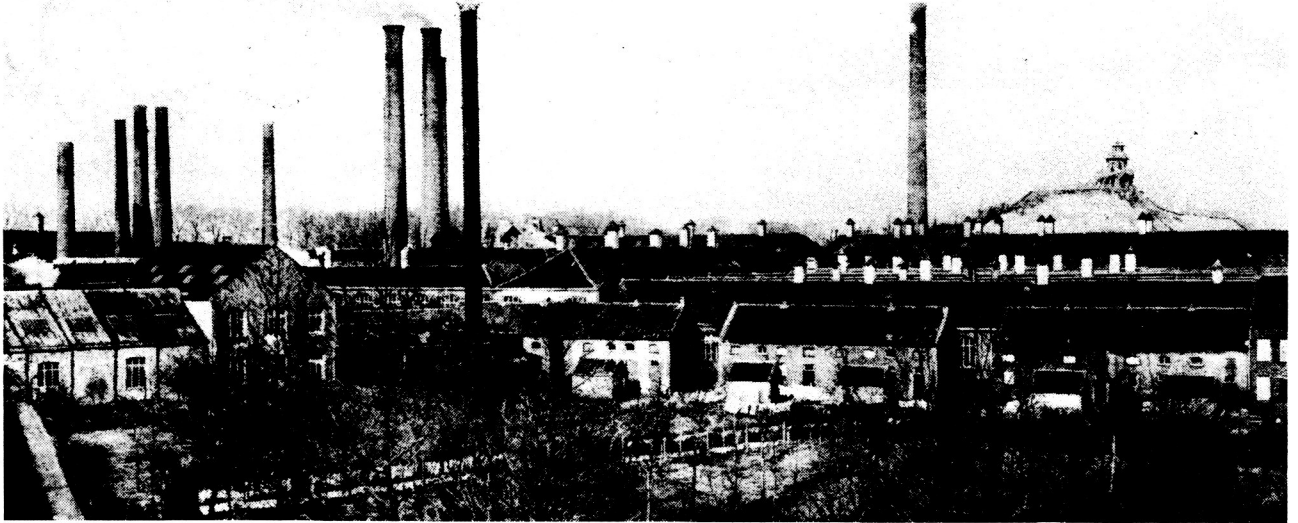
Hoe kwam zo'n proces tot stand ? In de eerste plaats was daar voor nodig : een bepaalde voedingsbodem, zijnde een toestand waarin velen werden gebruikt om de rijkdom en de macht van enkelen te vermeerderen... Konkreet betekent dit : het oprichten van fabrieken. De industriële revolutie kreeg ook het tot dan toe rustige kanaaldorp Willebroek te pakken, toen Louis De Naeyer in 1860 besloot op de oostelijke oever van de "Willebroekse Vaart" een papierfabriek op te richten. Hij was de eerste, na hem zouden anderen volgen. Aldus maakte Willebroek kennis met het typisch 19^e eeuwse industriële kapitalisme, dat gevoed werd door een onstilbare winsthonger en gedijde in een "laisser faire, laisser aller" sfeer van liberale signatuur.

In deze situatie, lag het voor de hand, dat de arbeider een nuttig maar vooral onmondig instrument was tot vermeerdering van de patronale winsten. Door geen wet noch recht beschermd, werd de werkman eerder beschouwd als een verlengstuk van de machine, dan als een mens.

Zeker, ook De Naeyer, zoals nog anderen, voelde zich geroepen om zijn arbeiders vanuit paternalistische bewogenheid, op sommige terreinen tegemoet te komen. Of die arbeiders dat zo erg apprecieerden is echter een andere kwestie. In de socialistische pers (Vooruit en de Werker) der jaren 1880 en 1890 vinden we herhaalde echo's van ongenoeven over de toestanden in zijn fabriek en vooral ook van zijn diepe, verterende haat tegen het socialisme. Als burgemeester en alzo hoofd van de politie en daarnaast voor velen als werkgever en huisbaas, beschikte De Naeyer over een bijna despotische macht over een groot aantal ingezetenen van Willebroek !

Dat ondanks zulke situatie, toch een werkliedenbeweging is kunnen ontstaan en groeien, is zeker en vast te wijten aan de ongelooflijke moed en inzet van de pioniers van het socialisme te Willebroek. Aan deze pioniers, zijn wij, socialisten van vandaag, uiterste dankbaarheid verschuldigd. Langs deze weg brengen wij dan ook zeer graag hulde aan hun nagedachtenis...

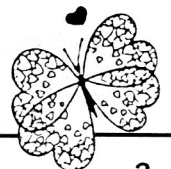
In dit "De Naeyer klimaat" was het dan ook normaal dat heel wat socialistisch pionierswerk, ideeënuitswisseling of bewustmaking, op geheime of verdoken wijze gebeurde. Aldus beschikken wij over een zeer beperkt bronnenmateriaal en is het moeilijk, zonet onmogelijk om de eigenlijke beginfase van het socialisme te Willebroek, te reconstrueren.

Waarom hebben we dan uitgerekend het jaar 1888 gekozen als vertrekjaar van ons plaatselijk socialisme ? Deze zienswijze is gesteund op het feit dat toen de eerste doorbraak zich heeft voorgedaan. Deze doorbraak werd in de verf gezet door de eerste en tevens massaal bijgewoonde socialistische meeting en kort daarna door de spreekbeurt, gehouden door Eduard Anseele, de grote voorman van de beweging, gevolgd door een aansluiting van 200 leden. Van dan af is de groei en de bloei van het socialisme te Willebroek niet meer te stoppen geweest !

Tot slot, nog een woord van dank aan degenen die deze brochure hebben helpen tot stand brengen. Speciaal wil ik vernoemen : Willy Van den Brande, Tony Brems en Marc De Laet wat betreft het inhoudelijke aspect en Karel De Decker die de lay out verzorgde, terwijl Willy Van der Linden voor de technische uitvoering zorgde. Mijn dank gaat ook naar al diegenen die bereidwillig hun informatie en fotografisch materiaal ter beschikking stelden.

Rony Van Mol
SP Voorzitter Willebroek

Groot schandaal te Willebroeck.

De gemeente Willebroeck is verleden Zondag het tooneel geweest van een ongehoord schandaal, door de socialisten verwekt.

Verleden Zondag, ten 2 1/2 ure namiddag moest in deze gemeente de begrafenis plaats hebben van een ongehuwd werkmans, Lod. Isenbaert, oud 37 jaren.

De geuzen van Willebroeck hadden door hun orgaan *De Gazet van Willebroeck* laten weten, dat de begrafenis van L. I. burgerlijk zou wezen en hadden terzelfder tijd hunne vrienden van Boom, Mechelen enz. opgeroepen.

Doch de moeder van den overledene de komedie vernemende, die men met haren zoon wilde spelen verwittigde onmiddellijk den heer burgemeester de Nayer. Deze beval den kommissaris Haubec en den veldwachter Somers het huis van den overledene te bewaken en den wil van de moeder te doen eerbiedigen.

Maar bij hunne aankomst, hadden de socialisten reeds het kruis dat vóór de deur stond weggenomen; en op het oogenblik dat de begrafenis moest plaats hebben, mag het getal geuzen, socialisten en nieuwsgierigen, dat vóór de woning van L. I. post had gevat op 2000 man geschat worden.

De heer kommissaris deed alsdan den wil van de moeder en het bevel van den heer Burgemeester kennen, doch de socialisten verzetteden er zich tegen, duwden de politie achteruit, namen het lijk op en begaven zich rechtstreeks naar het kerkhof.

Onmiddellijk werd de heer de Nayer verwittigd: en aanstonds in een ruittuig gesprongen, begaf hij zich naar het kerkhof.

Reeds was de kist neergelaten en de lijkrede moest beginnen als hij op het kerkhof verscheen.

Op zijn zicht was het een *sauve qui peut général*: de eene geus vluchtte hier, de andere verborg zich daar, het was alsof er een prijs van 't hardste loopen ware te winnen geweest: de dikste der aanwezigen liep zelfs het snelste.

De heer Burgemeester deed alsdan het lijk ophalen. Gevolgd van de politie volgde hij eerbiedig het stoffelijk overschot tot in de kerk, waar de kerkelijke plechtigheid plaats had.

De kristene begraafing had vervolgens plaats zonder verdere incidenten.

Er is maar ééne stem te Willebroeck om het schandaal door de socialisten gepleegd, af te keuren en om den heer burgemeester de Nayer voor zijne deftige en krachtvolle handelwijze te loven.

Wij laten alle bedenking over dees walgelijk feit aan onze lezers over. Wij hebben de vaste overtuiging dat zij niets dan misprijzen en verachting voor lijkroovers kunnen bezitten.

100 JAAR SOCIALISME TE WILLEBROEK
EEN TERUGBLIK OP PIONIERS EN PIONIERSTIJD

I. De moeilijke beginjaren

Toen, in 1860, de lompenkoopman, Louis De Naeyer aan het schepencollege van Willebroek vroeg om een fabriek te mogen oprichten, telde onze gemeente amper 3500 inwoners. Ondanks de aanwezigheid van het kanaal van Brussel naar de Rupel was Willebroek tot dan eigenlijk een dorp gebleven. Het grootste deel van de bevolking was aldus werkzaam in de landbouw en aanverwante beroepen.

Vanaf 1860 veranderde het karakter van de gemeente echter met rasse schreden. Niet alleen werd dit karakter hoe langer hoe meer industrieel getint, maar ook de bevolking steeg met de regelmaat van een klok als gevolg van belangrijke inwijking. Vele arbeiders kwamen zich hier vestigen in de onmiddellijke buurt van hun werkplaats, de fabriek van De Naeyer. De oprichting van de werkhuizen Valentin ("Den Ijzeren"), na 1872, werkte deze evolutie uiteraard eveneens in de hand.

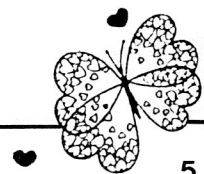
Uit die prille beginjaren der industrialisatie van onze gemeente, zijn eigenlijk weinig echo's tot ons gekomen van arbeidersorganisatie, laat staan van arbeidersstrijd. Hiervoor bestaan wel diepgaande redenen! Eerst en vooral de toestand in de fabriek van De Naeyer. Louis De Naeyer behoorde tot de zogenaamde school der filantropen, d.w.z. nijveraars die een aantal voorzieningen uitbouwden ten bate van de in hun bedrijf tewerkgestelde arbeiders. Voorbeelden hiervan waren alleszins : eetzaal, muziekschool, harmonie, avondlessen (lezen en schrijven), weeshuis, kinderkribbe, bij ongevallen : bedeling van soep en brood aan de slachtoffers.

Ook een winkel en bakkerij werden opgericht alsmede enkele honderde woningen voor de fabriekswerkers.

Dit alles had uiteraard zijn goede kanten, maar anderszijds ook donkere schaduwzijden ! Om maar één voorbeeld te geven : een gezin dat een woning van De Naeyer betrok en waarvan één der kinderen het waagde voor een andere werkgever te gaan arbeiden, moest prompt een hogere huishuur betalen ! Op deze wijze trachtte de papier- en ketelfabrikant zich blijvend te voorzien van de aanvoer van jonge arbeidskrachten... De band tussen bedrijf en arbeider werd door al deze toestanden zeer sterk aangehaald en was een, zij het tijdelijk, middel om een dam op te werpen tegen het rijzend socialisme. Dat De Naeyer een heftig bestrijder van het socialisme was, werd bewezen door het feit dat hij niet duldde dat zijn arbeiders aansloten bij socialistische organisaties. Zelfs het lezen van socialistische bladen als "Vooruit" en "De Werker" was ten strengste verboden. De man die later de eerste socialistische burgemeester van Willebroek zou worden, August Van Landeghem, werd aldus betrapt bij de lectuur van "Vooruit" en op staande voet ontslagen !

In "De Werker" van 24 januari 1892 lezen wij ter gelegenheid van een staking als gevolg van een loonafrok bij De Naeyer : "Gij wilt eenvoudig de socialistische werklieden, zij die niet denken zoals gij, de straat opwerpen, ook omdat ze niet tevreden zijn met een huisje door henzelf betaald, wanneer dit huisje een middel wordt in uw handen om loonafrok te plegen".

Er werd druk uitgeoefend op de stakers door de dreiging alle familieleden van stakende arbeiders te ontslaan. Na enkele dagen werd de staking opgeheven ... Nog in 1894, in antwoord op de vraag, waarom te Willebroek geen Nijverheids- en Werkraad bestond,

WILLEBROECK. — Entrée des Ateliers de Construction.

Édit. Thomas frères et Sœurs, Imprimeurs.

Ingang van "Den IJzeren" rond de eeuwwisseling.

Arbeiders papierfabriek Denaeve, anno 1895. Tweede rij bovenaan, de vijfde persoon van links is August Van Landeghem.

antwoordde L. De Naeyer : "Er zijn geen redenen van bestaan in de gemeente Willebroek een Nijverheids- en Werkraad op te richten, vermits geschillen tussen werklieden en patroons hier uiterst zeldzaam zijn en altijd met wederzijdse voldoening vereffend worden".

Tel bij dit alles nog het feit dat Louis De Naeyer, naast werkgever en huisbaas, ook nog burgemeester en dus hoofd van de politie was. Men begrijpt allicht dat de meeste arbeiders, in dienst bij de papier- en ketelfabriek, tweemaal nadachten alvorens zich met arbeidersvereniging en socialisme bezig te houden !

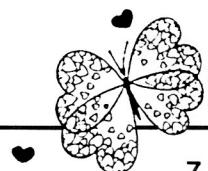
II. De Pioniers

De eerste vormen van arbeidersorganisatie moeten wij dus niet gaan zoeken in de eerste te Willebroek opgerichte fabriek !

In de jaren 70 van vorige eeuw werd door de Franse groep Valentin en Bataille, dichtbij de spoorlijn Mechelen-Terneuzen, een tweede groot bedrijf te Willebroek gevestigd. De officiële naam hiervan luidde : S.A. de construction et des ateliers de Willebroeck, maar in de volksmond werd dit al vlug : "den Ijzeren". Het bedrijf legde zich toe op de constructie van bruggen, gebinten, scheepsrompen en alle andere metaalwerken zowel voor binnen- als buitenland (vb. deelname in aanleg van het Panamakanaal, brug in Portugal, serres van het paleis te Laken enz.). Verscheidene honderden werklieden konden er aan de slag. In de beginperiode kwamen er echter gespecialiseerde arbeiders uit andere werkplaatsen van de firma. Zij kwamen meestal uit Wallonië naar de vestiging te Willebroek. Deze mannen, reeds in kennis van de mogelijkheden, die er gecreëerd konden worden door solidariteit en arbeidersvereniging, waren eigenlijk degenen die de socialistische vonk naar Willebroek overbrachten. Het waren zij die met die vonk, het socialistische vuur hebben doen oplaaien in onze gemeente. Alle begin is echter moeilijk, dus ook te Willebroek werd hierop geen uitzondering gemaakt. Vallen en opstaan is zowat de manier van leven geweest van de eerste socialisten, waar ook ter wereld.

Enkele namen van die pioniers van de strijd voor een beter lot van de werkmans, hier ter plekke, zijn tot ons gekomen. Sommige zijn vandaag typisch Willebroekse namen geworden, andere vinden we niet meer terug in onze burgerlijke stand. We noemen onder andere : Delforge, Mainil, Bajart, Guilly, Champion. Naast deze mannen stonden echter ook rasechte Willebroekenaars aan de wieg van het plaatselijk socialisme : o.a. Emiel Brems, Titte Huyghe, Jules Franssen, Rotsaert, Lafont, Van De Sande ("Jan van den Bol"), de "rosse" Vermeiren, de eerste voorzitter : Pieter Peeters ("Peerke van Muizen") enz...

Oud-burgemeester Gaston Fromont vertelt ons in zijn nagelaten geschriften : "Ik was in het jaar 1888 nog een kleine jongen en wij woonden in het Kerkwegske (nu Pastorijstraat). Ik herinner mij nog een optocht van arbeiders naar de zaal "La Renaissance du Panama" (het latere Volkshuis op het Stationsplein), eigendom van de vrijzinnige Van Tienpondt, die in Panama fortuin had gemaakt. Er was veel lawaai en gejuich. Later vernam ik dat in deze zaal Emile Claes en Milio van Gent waren komen spreken en dat de liederen die ik had gehoord, de Marseillaise en de Carmagnole waren. In hetzelfde jaar nog sprak vader Anseele in de "El Bardo" in de Nieuwstraat voor de "mannen met het zwart geweten". De vruchten bleven niet uit. Bijna 200 leden werden in de socialistische vereniging ingeschreven". Tot zover het relaas van Gaston Fromont...

III. De start

Het jaar 1888, hoewel niet het jaar van het allereerste begin, zag toch een eerste doorbraak, zij het bescheiden, van het socialisme te Willebroek. Waar het eigenlijke vertrekpunt lag is nog moeilijk na te trekken en is als het ware bedekt met de nevelen van de geschiedenis... Een aanknopingspunt is alleszins het gegeven dat op een lijst van aangesloten afdelingen van de Belgische Werkliedenpartij uit 1886, een werkliedenbond van Willebroek voorkomt. In 1887 traden bij tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen twee arbeiderskandidaten in het politieke strijdperk : Delforge, die 77 stemmen haalde en Volckaert met 68 stemmen. Dit alles leverde geen gemeentelijk mandaat op maar bewees dat de arbeiders eindelijk durfden naar buiten komen in dit liberale De Naeyer bastion dat Willebroek toen was !

IV. Meer dan een politieke partij !

In de beginjaren waren de grenzen tussen ziekenbond, vakbond, coöperatie en partij niet zo scherp afgeijnd. Zij hebben alle samen bijgedragen tot het ontstaan en ontbolsteren van de socialistische beweging in onze gemeente.

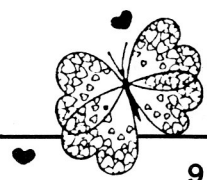
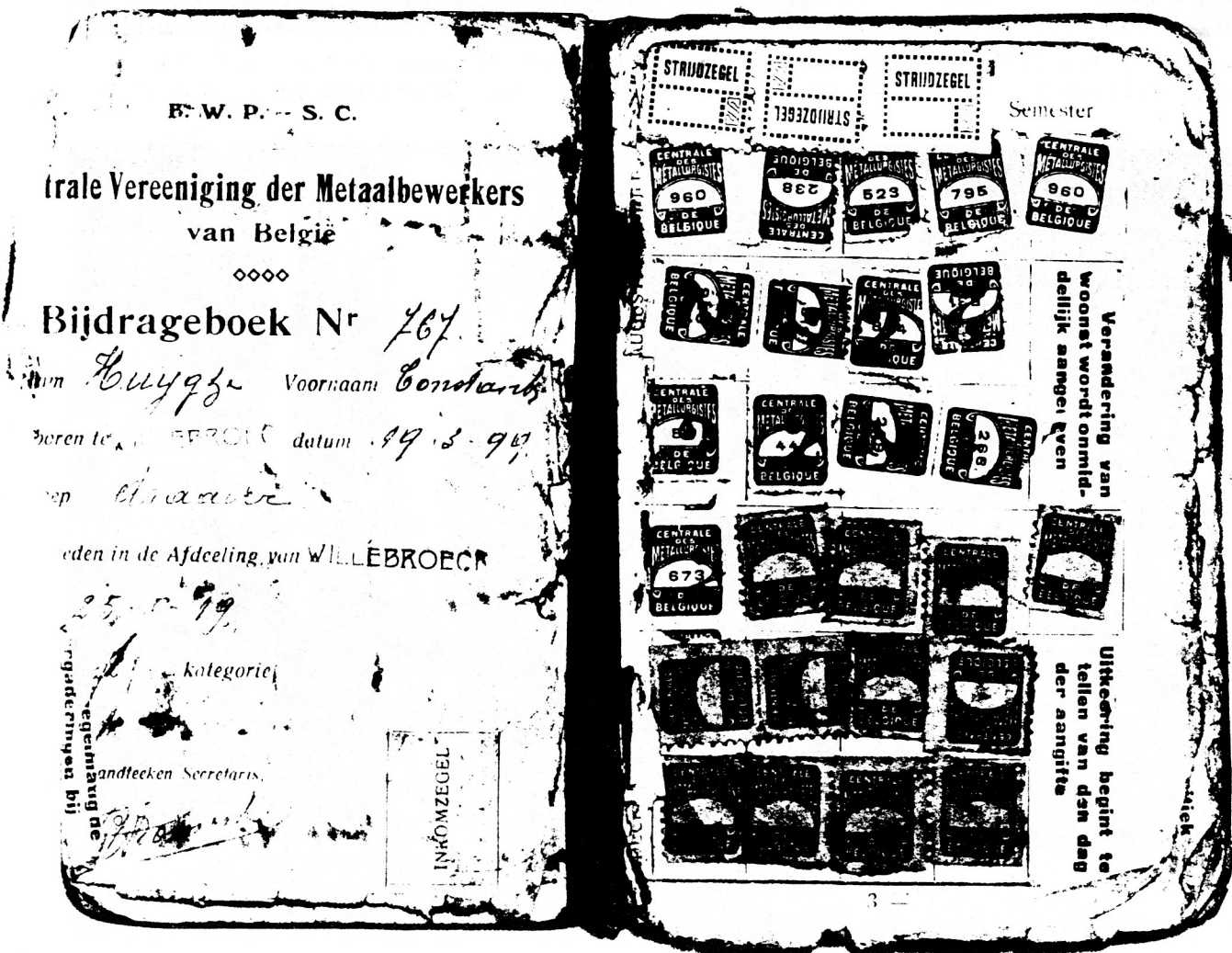
V
P
T

Wit huis : La Renaissance du Panama, later Volkshuis in de Stationsstraat.

Een overzicht geven van de roemrijke beginjaren van onze beweging zou onmogelijk zijn, ja zou de waarheid geweld aandoen, indien men niet zou blijven stilstaan bij al die prachtige initiatieven die het socialisme zo rijk maken en veel meer dan een politieke gedachte alleen. Ja, hier raakt men het diepste wezen van het socialisme zelf : een stroom van menselijke solidariteit, gestoeld op een diepe overtuiging van gelijkheid en broederlijkheid, spontaan tot leven gekomen als reactie tegen een maatschappij van onrecht en vernedering en samengebond tot een krachtige vuist, als teken van verzet en strijd !

De Metaalbewerdersbond

Als gevolg van de lage lonen en de slechte werkvoorwaarden heerste er sterke misnoegdheid. Bijvoorbeeld bij De Naeyer heersten toestanden zoals 1,50 tot 2 F per dag voor 11 of 12 uur werken ! Ongevallen deden zich voor met de regelmaat van een klok. De ingeweken Waalse arbeiders maakten zich de vele misnoegden tot vrienden en er werd afgesproken samen te spannen, een syndikaat te stichten en een ziekenbond op te richten.

De Veert, met rechts op de achtergrond de herberg "Au pont du Portugal" bij Louis Volckaert. Hier werd de bond der Willebroekse metaalbewerkers gesticht.

Soc. Metaalbewerkersbond Afdeling Willebroek - Jubilarissen en bestuur 1894-1932.

Zo werd er een "Bond der Willebroekse metaalbewerkers" gevestigd in de herberg "Au Pont du Portugal" op de Veert, in de nabijheid van "Den Ijzeren". In 1887 telde deze bond 63 leden (vgl. Antwerpen : 40 leden en Mechelen : 49 leden toen). Er was heel wat moed nodig om lid te worden en te blijven van het socialistisch syndikaat, vooral voor de arbeiders van De Naeyer. De vooruitgang manifesteerde zich bestendig vanaf 1896. In een balans van inkomsten en uitgaven der Belgische Werkliedenpartij voor het jaar 1901, blijkt dat de metaalbewerdersbond van Willebroek, bijdragen afrekende voor 250 leden. Het nieuwe vaandel van de bond werd ingehuldigd op 8 september 1907. De Werker deed een oproep : "heel de Rupelstreek daarheen !" In 1914 telde men 345 betalende leden.

De Ziekenbond

In De Werker van 15 mei 1887 verscheen een bericht over een ziekenbeurs waarbij men kon aansluiten. Deze beurs was gevestigd in de bovengenoemde herberg "Au Pont du Portugal", bij Louis Volkaert. Ook hier liep het niet van een leien dakje, want op 25 november 1894, zag in de herberg "La Renaissance du Panama" een nieuwe ziekenbeurs het licht. Bij deze stichting waren er slechts 9 leden, aantal dat spoedig opliep tot 40 en zelfs tot 350. Tot 22 april 1900 bleef de ziekenbeurs vrijwel onpartijdig. Door een

MAATSCHAPPIJ

VAN

ONDERLINGEN BIJSTAND

De Broederlijke Ondersteuning

gesticht te Willebroeck

DEN 24 NOVEMBER 1894.

REGLEMENT

— 1912 —

Drukkerij J. EMMERS, WILLEBROECK.

MAATSCHAPPIJ

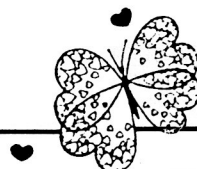
van

Onderlingen Bijstand

Vrouwen afdeling.

Drukk THOMAS Nieuwstraat
Willebroeck.

stemming onder de leden werd ze toen omgevormd tot een socialistische ziekenbond. Deze beslissing had echter ook haar schaduwzijde : uit vrees voor broodroof verlieten een 150-tal leden, meestal tewerkgesteld bij De Naeyer, de bond. Op 22 augustus 1900 telde de socialistische ziekenbond "Broederlijke Ondersteuning" van Willebroek nog slechts 180 leden, aldus een nota van de schrijver Emiel Brems in het dagblad De Werker. Op 26 augustus van hetzelfde jaar kon het nieuwe vaandel worden ingehuldigd. Achter de harmonie "Vooruit" stapten afgevaardigden uit Brussel, Sint Niklaas, Mechelen en de Rupelstreek. Het werd een geslaagde bijeenkomst "welke een spiegel mag zijn aan de blauwen" dixit De Werker van 2 september 1900.

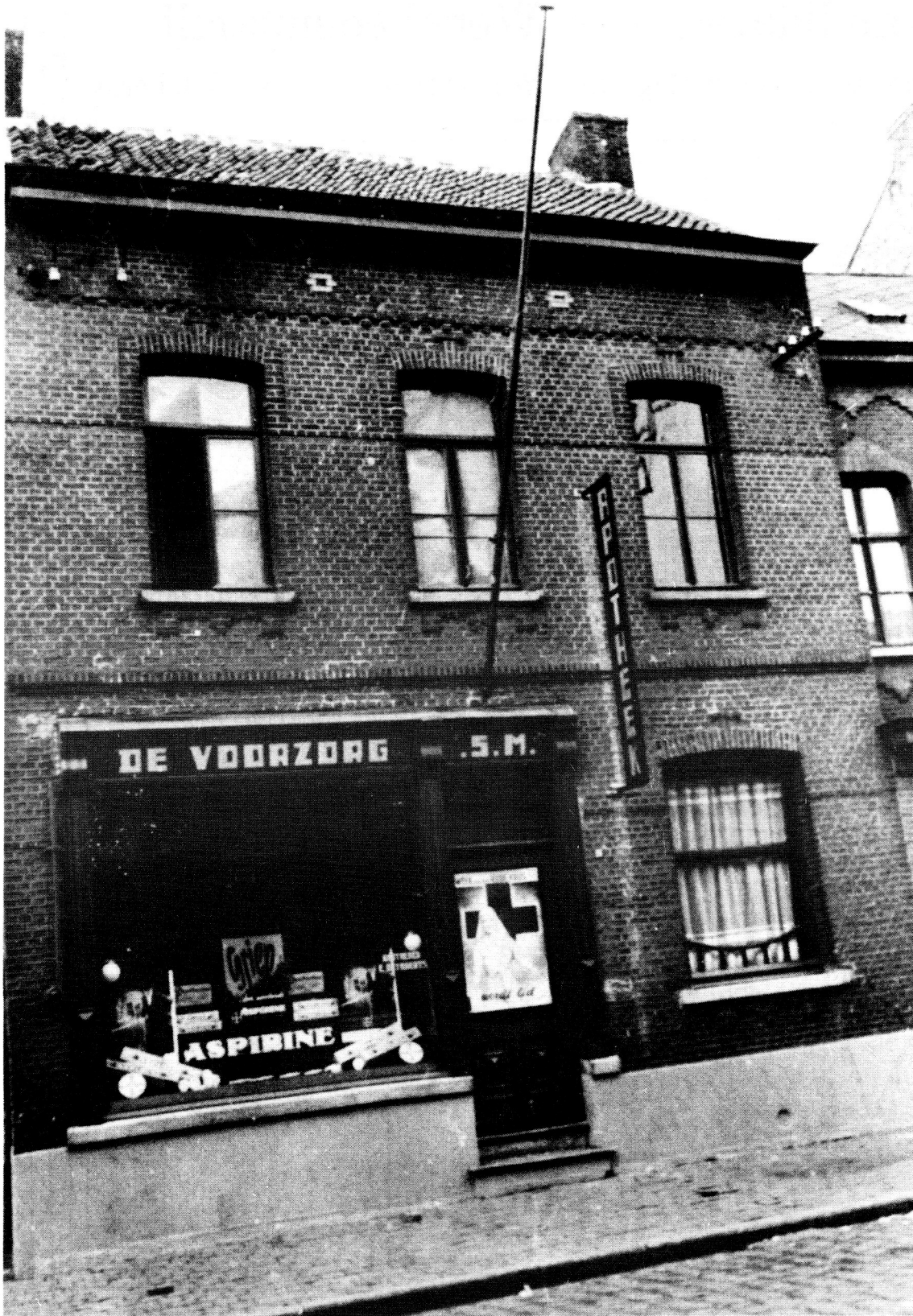
Bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog had de "Broederlijke Ondersteuning" ongeveer 290 leden. Hierbij moet opgemerkt worden dat de metaalbewerkerbond een eigen ziekenbeurs beheerde en de "Broederlijke Ondersteuning" in hoofdzaak moest rekenen op de arbeiders uit de andere industriën en eventuele ambachtslieden of kleine handelaars.

Coöperatieve beweging

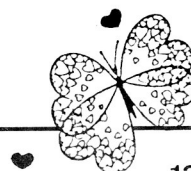
De eerste pogingen omstreeks 1890-1891 mislukten. Als voorbeeld werd de Gentse Vooruit genomen : leveren van goed brood door de socialisten was volgens Anseele het beste propagandamiddel ! De coöperatieven speelden ook een opvoedende rol : ze leerden de arbeiders sparen. Het *ristorno* werd immers per trimester of per semester uitbetaald.

G. Fromont, Secretaris Broederlijke Ondersteuning; A. Van Landeghem, Burge-meester; A. Dezaeger, Secretaris Metaalbewerkerbond.

Nieuwstraat : coöperatieve apotheek De Voorzorg.

Kandidaten der Werkliedenpartij.

in de Gemeentekiezing van Willebroeck op 15 October. 1911

Brandt Edward.

Broeckmeyer Constant.

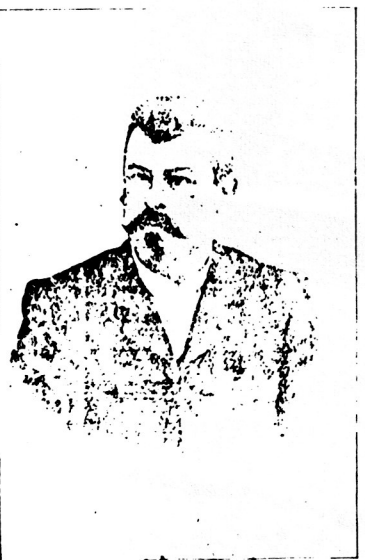

Fromont Gaston.

BURGERS en WERKLIEFEN !

Wrecks u over die mannen, die altijd met uwe belangen en klachten gespot en den zot gehouden hebben. Daerom stemt ! stemt !! stemt !!! voor de lijst der werklieden en roept :

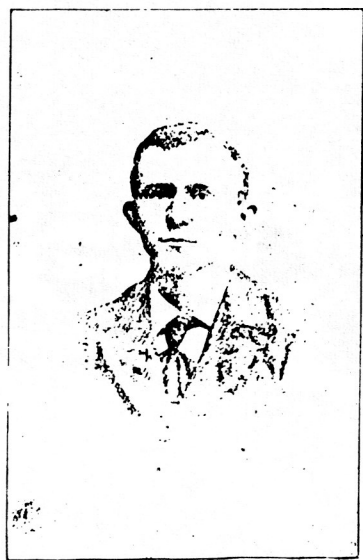
LEVE NUMMER 3.

Van de Sande Jan.

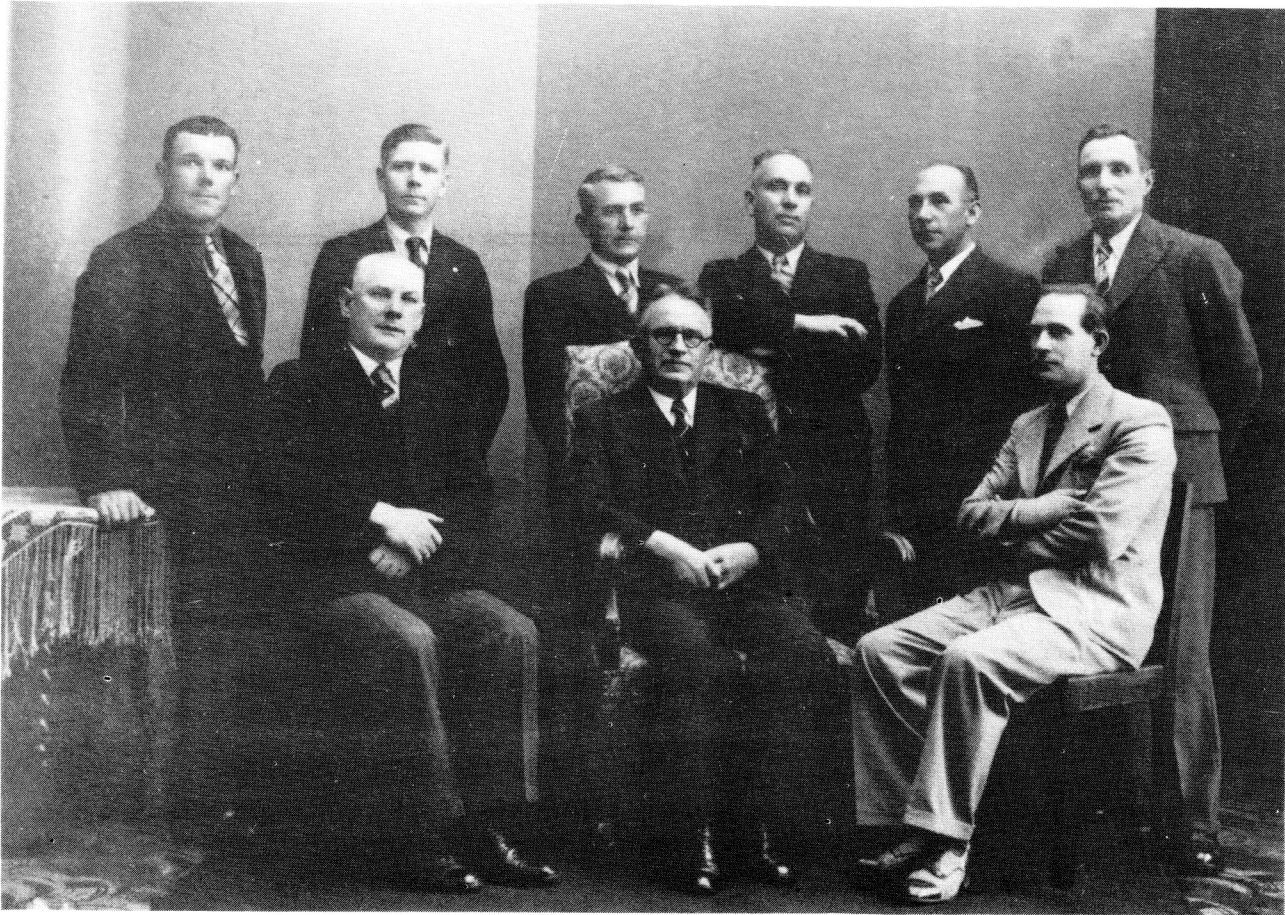

Van Landeghem August.

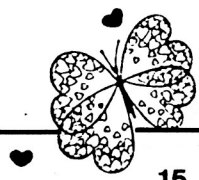

Vermeiren Jan.

Drukk. Jules Emmers, Willebroeck.

Gewestelijk bestuur van de Coöperatieve Willebroek.

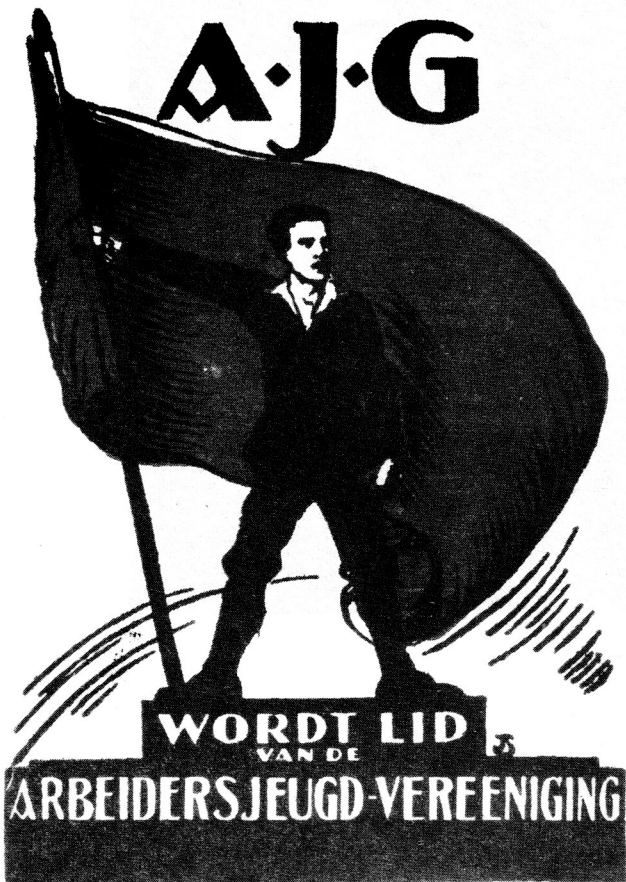
Socialistische Propagandaclub

In januari 1895 verscheen in De Werker een bericht van een socialistische propagandaclub, bij Jaak de peperkoekbakker (Van Puyenbroek). Deze bakte 2 grote spekulozen die de inzet werden van een tombola. Met de opbrengst kon men een rood vaandel kopen, dat werd ingehuldigd op 12 mei 1895.

De socialistische propagandaclub bleef actief en vergaderde regelmatig, onder meer bij Albert de Brusselaar, achter de kerk of bij Thomas, bij Flor Cussener, bij Louis de Moor en bij Emiel Brems.

Socialistische Jonge Wacht

Op 16 december 1900 werd bij Emiel Brems (Au Pont du Portugal) de socialistische jonge wacht van Willebroek gesticht. Zij verdwenen vlug maar op 21 februari 1904 werd een nieuwe poging gewaagd, gevolgd door een voordracht van J. Wellens uit Mechelen.

A.J.G.

WORDT LID VAN DE ARBEIDERSJEUGD-VEREENIGING

SECRETARIAAT : VOLKSHUIS
STATIESTRAAT 106 :- WILLEBROECK

Afdeeling **A**

Lidnummer

NAAM

VOORNAAM

Nr

B. W. P. Afdeling Willebroeck.

Jeugddag 6 September

Ter gelegenheid van het 10jarig bestaan van de groep
Soc. Volkskinderen " Vooruit is ons Doel "

PROGRAMMA:

Om 10 u. — Vorming van den stoet aan het VOLKSHUIS.

Om 10,15 u. — Ontvangst ten Gemeentehuize van de feestvierende groep en vreemde afgevaardigden door Burgemeester, schepenen en Raadsleden.

Om 11 u. — Toespraken op de Markt tot de Jeugd door Gezellin Van der Plas J. Van der Veken G. en Bouchery D., Volksvertegenwoordiger en Schepene van Mechelen.

Om 12 u. — Gezamenlijk middagmaal in de Tuinwijk.

Om 1 12 u. — Concerto door de Jeugdharmonie van Lier.

Om 2 12 u. — Demomstratie door de A. J. Groepen Zang en Dans begeleid door mandolinespel.

Om 3 12 u. — TURNFEEST. Om 5 u. — LOOPKOERS.

Alles grijpt op de Markt plaats.

Partijgenooten. Hoe dikwijls is er al gezegd (de toekomst is aan de jeugd. De Jeugd aan de toekomst.) Altijd woorden, geen daden.

Doch nu op Zondag 6 September wil de Jeugd van Willebroeck en Omliggende bewijzen dat zij waarlijk de toekomst in zich heeft.

Daarom partijgenooten, getoond dat ge belang stelt in de jeugd, en in massa al de feeten bijgewoond.

De Jeugd zal er u dankbaar voor zijn en aan uwe zijde strijden om u een goede en onbezorgden oude dag te bezorgen.

-- Avondfeest --

Om nu die feestdag op een bijzondere en aangename manier te sluiten, geeft de A. J. Willebroeck met de medewerking van de A. J. Antwerpen een Avondfeest in het Volkshuis, aangeboden aan alle partijgenooten.

De A. J. Antwerpen zal er optreden met een bijzonder programma.

Begin Avondfeest, om 6 34 ure.

Dus allen naar het Volkshuis waar het gezellig en aangenaam zal toegaan.

INGANG VRIJ.

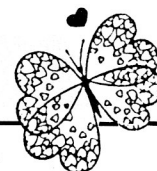
Namens het Organisatie-Komiteit.

De Secretaris,

Achille DE ROYE.

N. B. — Ingeval van slecht weder zal alles in het Volkshuis gebeuren.

Thomas Willebroeck.

B.W.P. AFDEELING
WILLEBROEK

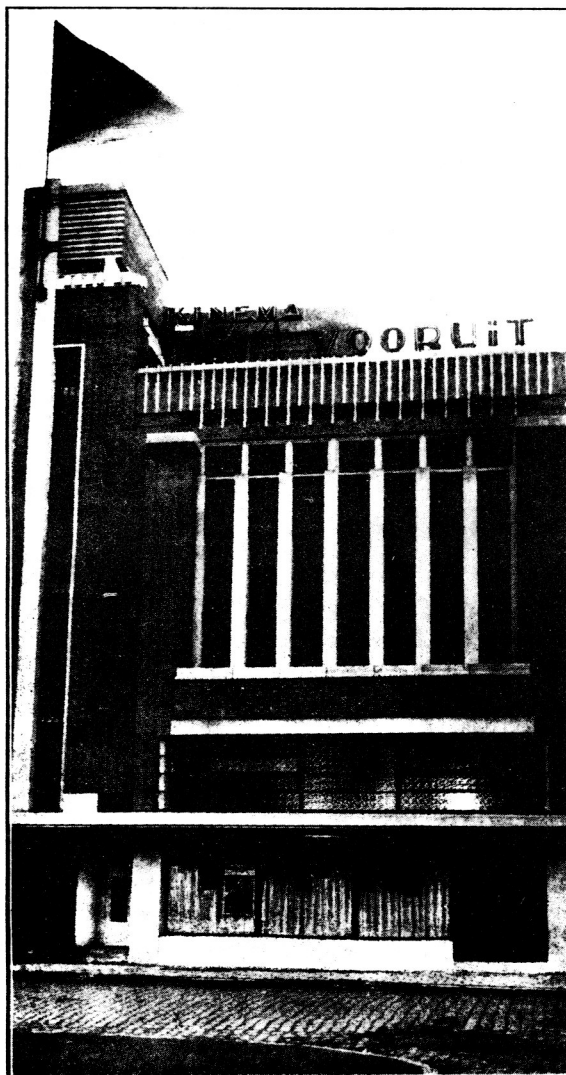
FEESTZAAL
VOLKSHUIS

AUGUST VAN LANDEGHEMSTRAAT

WOENSDAG, 17 FEBRUARI
1932

GROOT KUNSTCONCERT

ter gelegenheid der plaatselijke inhuldiging van _____

HET
NIEUWE

V
O
L
K
S
H
U
I
S

met

MEDEWERKING van

Mej^r BRIFFAUX : 1^e Sopraan aan den Kon. Vlaamschen opera te Antwerpen.

Mr VERCAMER : Tenor aan den Kon. Vlaamschen opera te Antwerpen

LASSALLE'S KRING : Soc. Mannenkoor, onder leiding van K. CANDAEL.

«VOORUIT», Socialistische Harmonie onder leiding van K^d J. CLYMANS.

Klavierbegeleiding : H. J. SCHAMPAERT.

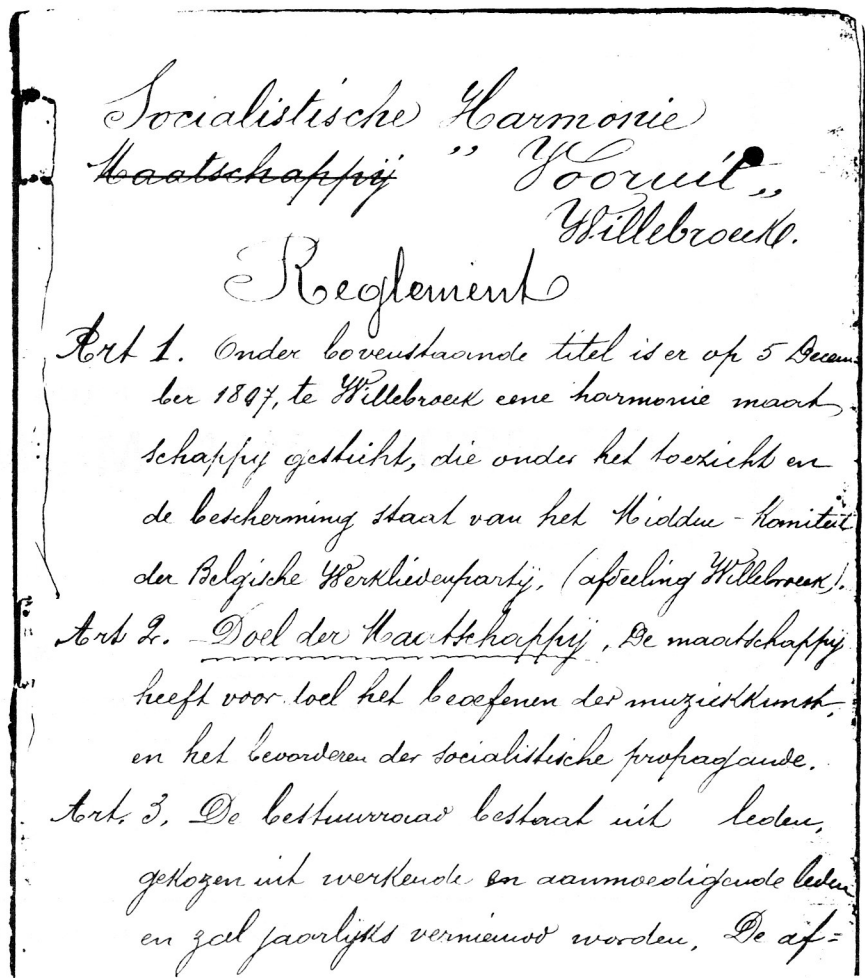
1932 : opening nieuw Volkshuis : feestprogramma.

Het Volkshuis

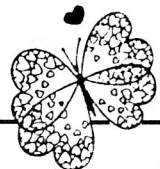
In 1907 werd het lokaal "Volkshuis" gehuurd in de Statiestraat. In 1911 konden de socialistische organisaties dit plaatselijk verenigingshuis aankopen. Het werd met grootse luister en plechtigheden ingehuldigd op 10 september 1911. Een reuzestoet trok van 15 uur tot 16u30 door de straten van Willebroek. Onder de aanwezigen waren afvaardigingen uit Vilvoorde (350), Mechelen (300), Boom, Lier, Temse, Sint Niklaas en Hoboken. Het woord werd gevoerd door Van Hoeylandt en August Van Landeghem.

De Harmonie Vooruit

Onze harmonie was de eerste uit de streek ! In De Werker van 1 februari 1895 lezen wij : "Alle vrienden die willen deel maken van de socialistische fanfaresmaatschappij vergaderen zaterdagavond om 8 uren stipt bij Frans Van Tienpontom gezamenlijk te repeteren ten einde zondag met het muziek naar Boom te gaan voor de voordracht over Collectivism bij te wonen, door gezelschap Hardijns uit Gent." De werker van 8 februari 1895, bericht van de herhaling bij Van Tienpont in La Renaissance du Panama. De harmonie nam in 1899 deel aan de inhuldiging van het Brussels Volkshuis. Spijtig genoeg werd de harmonie ook het slachtoffer van "de moderne tijd" en is ze enkele jaren geleden verdwenen.

Soc. Harmonie Vooruit :
Stichtingsakte.

Schuwt de drankpest, vlucht geneverkroegen

Belgische Werkliedenpartij-Afdeling Willebroeck

SOCIALISTISCHE TOONEELKRING

"VOOR EN DOOR HET VOLK,"
Luisterrijke Volksovertooning

met de medewerking van de Harmonie "VOORUIT,"

op Zondag 17 Mei 1908

in de Schouwburgzaal "A LA RENAISSANCE DU PANAMA," Statiestraat
bij den heer Frans Haessaerts

Opening 6 1/2 ure

Begin 6 ure

PROGIREMMA 4

Gevolgen der Dronkenschap

drama in drie bedrijven door Prosper Van Langendonck

ROLVERDEELING :

Jan Hamers, schoenmaker	Gaston Fromont
Bello, zijne vrouw	Mej. Anna De Laet
Roosje, hun kind	Mej. Francina Waegemans
Noukel Rik	Jan Vermeiren
Mans, dokter	Emile Dominie
Spriet, herbergier	Jules Berghijs
Roze, zijne vrouw	Mej. Maria Waegemans
Knoopers, vriend van Jan Hamers	Alfons Uyttendaele
Verlinden	Arthur Pecters
Pieter, werkmán	Frans Van Kerckhoven
Een Politiecommissaris	Adriaan De Saegher

Twee politieagenten

TIEN MINUTEN POOS

DE BROEK VAN MIJNHEER

blijspel met zang in een bedrijf, door Oct. Kops, Muziek van Louis Volschiet

ROLVERDEELING :

Mijnheer Verhardt	Alfons Uyttendaele
Mevrouw Verhardt	Mej. Bertha Broeckmijer
Graaf Alexis	Leopold Geens
Jan, knecht van Verhardt	Jules Berghijs
Josephine, meid van Verhardt	Mej. Maria Waegemans

INKOMKAART 30 CENTIEMEN

Kaarten te bekomen bij al de leden van den kring. Streng verboden te rooken in de zaal.

VOOR 'T BESTUUR :

De Kassier, De Schryver, De Voorzitter, De Ondervoorzitter, De Tooneelbestuurder,
Edouard Persoons. Aime Van Herp Jan Van de Sande Alfons Uyttendaele. Gaston Fromont.

Drukk. H. DIRKS, Dambruggestraat, 19, Antwerpen. Telefoon 4369

Als de drank is in den man, is de wijsheid in de kan

Denkt eer ge spreekt, Weest niet haastig in uw oordeel

Weest verdraagzaam, maar doet uwe rechten eerbiedigen

De Toneelkring

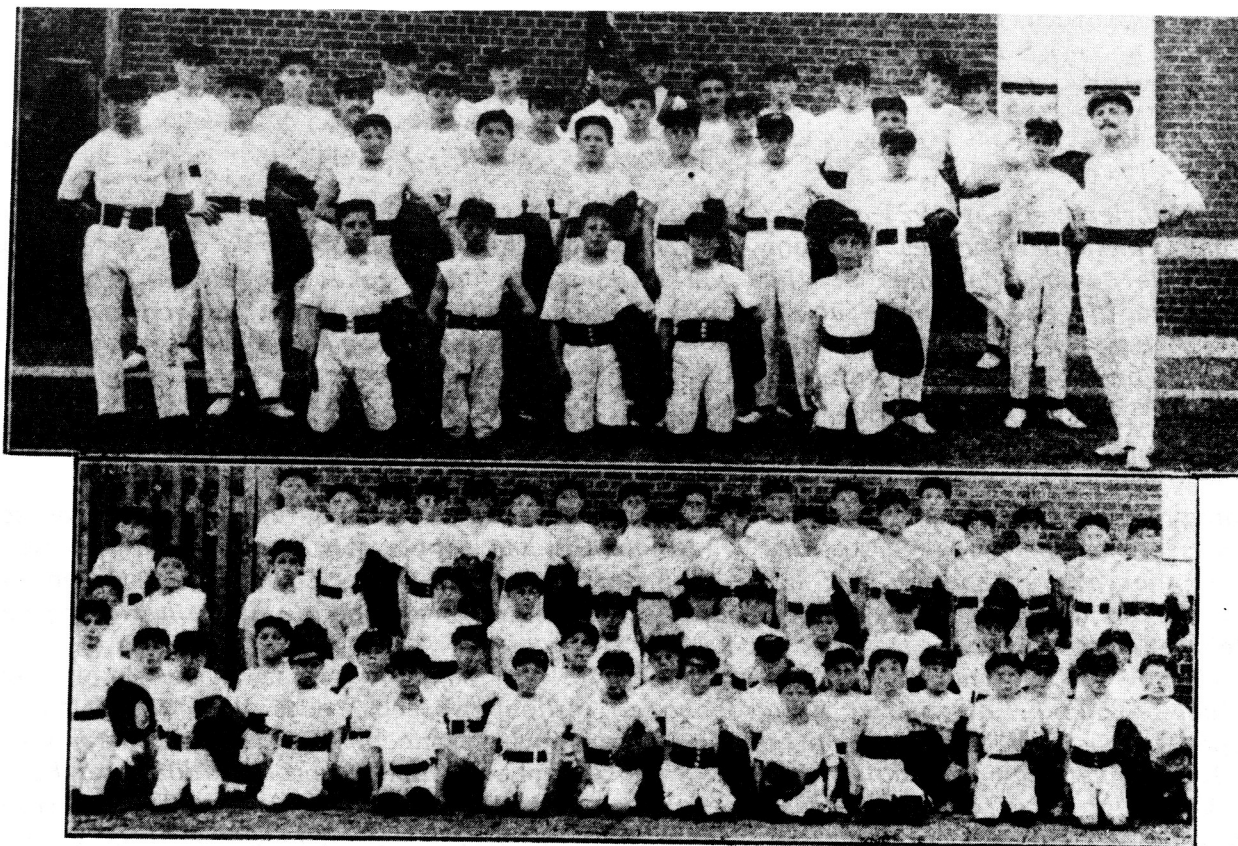
In het jaar 1900 werd getracht een toneelkring in het leven te roepen. Het zou echter nog tot in 1907 duren vooraleer deze in feite van start kon gaan. In De werker van 2 februari van dat jaar stond immers te lezen, dat een toneel-studie- en turnkring gesticht was met onmiddellijk 50 leden.

De socialistische Toneelkring "Voor en door het volk" gaf op 16 februari 1908 een "volksconcerto" in het Volkshuis. Het bestuur zag eruit als volgt : voorzitter : J. Van De Sande, toneelbestuurder : Gaston Fromont, schrijver : A. Van Herp, kassier : E. Persoons, medewerkers waren : Mej. Broeckmeyer, J. Borghijs, E. Domini, A. Van Landeghem, Mej. A. De Laet, J. Verschaeren en A. Peeters. Op 20 november 1910 werd een opvoering van de kring bijgewoond door niet minder dan 800 personen. In de winter van 1910-1911 werd onder meer "Allerzielen" van Herman Heyermans opgevoerd.

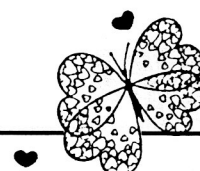
Socialistische Turnkring "Vooruit"

Gesticht in 1915 probeerde de kring enige afleiding te bezorgen aan de door de oorlog zo zwaar getroffen arbeidersbevolking van Willebroek.

De bloei van de vereniging begon pas echt vanaf 1921. Bij de inhuldiging van de vlag in september 1923 werd er door het bestuur de nadruk op gelegd dat de leden geen gewone turners waren "daar zij in de rangen van de arbeidersklasse staan en in de eerste plaats moeten zorgen dat zij hun rood banier in eere houden". De turnkring, later V.T.S., werd één van de steunpilaren van de socialistische beweging van Willebroek, jarenlang geleid door Gaston Croes. Ook vandaag is de vereniging nog altijd super actief onder voorzitterschap van Lydia Maximus en haar ijverige secretaris, Jos Mampaey.

Socialistische Turnkring Vooruit in 1924.

Socialistische Vrouwengroep Willebroek :

1ste rij vlnr. : Fie Dezaeger, Marie Fromont, Mathilde Van Landeghem, Anna De Borger;

2de rij vlnr. : Rosalie De Smedt, Gusta Segers, Philomene Segers.

S.V.V.

In het glorieus jaar 1921 startte ook een Socialistische Vrouwengroep. Vast besloten om het emancipatieproces op gang gebracht door het socialisme, ook een vrouwelijk gezicht te geven, toog men aan het werk. Langzaam maar zeker groeide de beweging, later onder de naam S.V.V. (Socialistische Vooruitziende Vrouwen), uit tot een bloeiende tak van het rijke socialistische leven. Ook nu nog is S.V.V. onder voorzitterschap van Isabella Van Dyck, met secretaresse Lydia Nys, één van de meest actieve groeperingen van het Willebroeks socialisme.

A.T.B.

In januari 1931 kwam een afdeling van A.T.B. De Natuurvrienden de brede waaier van socialistische groeperingen versterken. Onder impuls van enkele reislustige socialisten werd gestart met een groepering, die in de loop der jaren tot één der sterkste afdelingen van het land zou uitgroeien en eveneens een stevige pijler van de socialistische beweging van Willebroek zou worden.

Het zijn de Natuurvrienden die het reizen en trekken populair gemaakt hebben bij onze arbeidersbevolking. Zij waren de groenen en milieubewusten, reeds lang voordat deze groepen in ons politiek spectrum hun intrede deden ! Ook heden is A.T.B. met haar meer dan 1.000 leden een vereniging die niet weg te denken is in Willebroek. Voorzitter François Verstrepen, secretaris Etienne Decock en de dynamische François Van Gompel staan borg voor een eigentijdse, moderne uitbouw van hun A.T.B. die vandaag een breed gamma aan culturele en ontspanningsmogelijkheden biedt.

ATB-uitstap naar Lier in 1938.

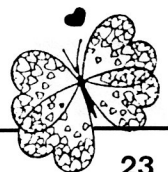
50 jaar ATB-viering.

Het VTS-bestuur tijdens een algemene ledenvergadering.

Telkens op 1 mei brengt SVV een bezoek aan bejaarden en zieken.

De feestzitting ter ere van 25 jaar VSJ.

CSC-debatavond met Maurice De Wilde.

V.S.J.

Het ontstaan van de vrienden van de Socialistische Jeugd situeert zich in de naoorlogse periode en was geïnspireerd op de Oostenrijkse "Kinderfreunden". In een minimum van tijd wisten de "vrienden" zich een plaats van betekenis te verwerven in het Willebroeks verenigingsleven. De grootste prestatie echter die op rekening van de V.S.J. moet geschreven worden is natuurlijk de bouw van het Jeugdhuis geweest. Met eigen handen stampte een ploeg idealisten, onder leiding van Hugo Adriaensens, in de jaren 53-55 een gebouw uit de grond, dat jarenlang het trefpunt was voor een grote schare Willebroekse jongeren. Vandaag, is de V.S.J. vooral socio-cultureel actief en heeft zich tot doel gesteld om het Jeugdhuis opnieuw in zijn oude glorie te doen herrijzen. Kontakt met de leden wordt regelmatig onderhouden via het ledenblad waarin het bespiegelende hoofd-artikel van huidig voorzitter Marcel De Kunst en de literaire exploten van "De Duc" de blikvangers zijn.

CSC (Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid)

De CSC is de opvolger van de C.A.O. (Centrale voor Arbeiders Opvoeding) die destijds niet meer voor betoelaging in aanmerking kwam daar zij zagezegd alleen op arbeiders gericht was. Na het oprichtingscongres van de nationale CSC te Brussel in 1966, werd onmiddellijk met een Willebroekse afdeling gestart :voorzitter werd Hugo Adriaensens, secretaris Emiel Geens en penningmeester August De Borger.

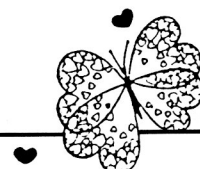
Als lokaal koos men het jeugdhuis "Piepel", later werd dit het Volkshuis. Ook in de deelgemeenten werden vanaf de fusie CSC-afdelingen opgericht. Van de vele manifestaties die de CSC in de loop der jaren inrichtte, onthouden we onder andere : de Filmclub in de jaren 1967 tot 1974, toneelgezelschappen die werden uitgenodigd, tentoonstellingen, folklore en vele andere .

Sinds de jaren '80 kreeg de CSC een nieuw bestuur : Elsie De Wachter werd voorzitter, Rob Siebens ondervoorzitter, Emiel Geens secretaris (later afgelost door Linde Van Esse) en Louis Van Beneden penningmeester, sedert enige tijd vervangen door Christine Dethoor. De vernieuwde CSC ging zich vooral toeleggen op het inrichten van babbelaavonden met het gemeentebestuur, kwisavonden, voordrachten met politiek-sociale achtergrond enzomeer.

Tot vandaag speelt CSC een gewaardeerde rol in het Willebroeks socialisme en dat zal nog wel een tijdje zo blijven als het van de CSC-ers afhangt !

VRIJE ZWEMMERS WILLEBROEK (VZW)

In 1957 ontstond een zwemclub in de schoot van de socialistische jeugd. Pierre Steenackers werd er voorzitter van, bijgestaan door Hugo Adriaensens als sekretaris en Gust De Borger als penningmeester. Elke donderdag deed men de verplaatsing naar Mechelen om zich aldaar aan de zwemsport te begeven. In 1972, bij de openstelling van het Willebroekse zwembad "De Schalk", vonden de socialistische zwemmers uiteraard

De Vrije Zwemmers : een reeks bekende gezichten ...

hier een geschikte thuishaven. Dit fonkelnieuwe bad werkte stimulerend op de zwemmers en men ging met vernieuwde moed aan de slag. Een zeer competente trainster werd zelfs ingehaald in de persoon van zwemkampioene Carla Galle ! Nieuwe, gelukkige tijden braken aan voor de VZW. Tot vandaag is de club een vaste schakel in de Willebroekse socialistische ketting, zoals ze nog steeds onder leiding staat van Pierre Steenackers, gesecondeerd door François Moens en Felix Hegelmeers.

WILLEBROEKSE WATERPOLOCLUB (WWPC)

Om de zwemmers die niet meer aan competitie deden tegemoet te komen besloot de VZW in september 1983 van wal te steken met een waterpoloclub. Deze kreeg dra de wind in de zeilen, zodat men vandaag met twee herenploegen en één damesploeg aan competitie-waterpolo doet. Voorzitster van deze jongste socialistische telg is Elsie De Wachter die in Jan De Borger en zijn maats een erg actieve groep medewerkers heeft.

V. Politieke strijd in de pionierstijd

In de periode maart-april 1902, toen de acties voor het Algemeen Enkelvoudig Stemrecht andermaal een hoogtepunt bereikten, bleven de Willebroekse socialistena natuurlijk niet achter ! Op 12 maart van dat jaar werd een meeting gehouden waar volgens de overlevering meer dan 1000 man aanwezig was, terwijl in de optocht achteraf, onder andere ook de liberale dokter Persoons meestapte.

Tijdens een betoging te Boom in dezelfde periode zouden Willebroekse manifestanten zelfs bedreigd hebben met spandoeken waarop de tekst : "Stemrecht of Revolutie". Ze maakten zelfs aanstalten om hun materiaal op de helmen van de rijkswachters stuk te slaan ! In het aanpalende Blaasveld had men echter minder succes : de socialistena hadden het inzicht ook daar te betogen voor het stemrecht, maar de doortocht werd belet door boeren, gewapend met riekena, gaffels en dergelijke meer...

In 1903 werd andermaal een kandidatenlijst ingediend bij de gemeenteraadsverkiezingena. Ditmaal werden 202 stemmen behaald. De uitslag werd met vreugde begroet en was een nieuwe aanmoediging voor al diegenena die er hadden aan meegewerkt.

Ook in 1907 deed men mee. De Werkliedenpartij verdubbelde haar elektorale aanhang en bekwam 421 stemmen.

Bij de gemeentekena van 1911 was de socialistische oogst opgeklommen tot 620 stemmen. Hoewel deze uitslag schitterend was, ging er toch nog geen socialist naar de gemeenteraad. Men moet bij deze resultaten wel rekening houden met het feit dat men naar de stembus ging volgens het principe van het Algemeen Meervoudig Stemrecht : arbeiders hadden meestal 1 soms 2 stemmen, de burgerij had er praktisch altijd 3 !

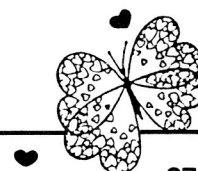
De derde grote werkstaking voor het Algemeen Enkelvoudig Stemrecht had plaats in 1913. Willebroek telde ongeveer 500 stakers. Een stakerscomité werd opgericht. Alles was goed voorbereid en vanaf de eerste dagen werden brood en soep uitgedeeld in het volkshuis. Alles liet verhopena dat de dag niet ver meer af was, dat de socialistena hun stempel zouden gaan drukken op het Willebroekse politieke huishouden. Maar toen kwam 1914...

De oorlog had vele kwalijke aspectena en gevolgen maar toch ook een belangrijk positief effect : niet langer kon de heersende klasse weerstaan aan de dringende eis tot volledige democratisering van onze maatschappij. In 1919 moest het Algemeen Enkelvoudig Stemrecht, het grondwetsartikel dat zegt dat alle Belgen gelijk zijn, tot zijn volste uitdrukking brengen...

VI. De Definitieve Doorbraak

De invoering van het Algemeen Enkelvoudig Stemrecht vlak na de oorlog in 1919 die was ingegeven door de angst voor arbeidersrevolutie vanwege de Belgische burgerij, opende brede perspectieven voor het socialisme.

De eerste parlementsverkiezingena volgens het nieuwe systeem, gaven een omwenteling te zien in de politieke machtsverhoudingena in het land. De socialistena kwamen als tweede grootste partij uit het strijdperk : Vlaanderen bleef echter zichzelf trouw, want de greep van het klerikale element op brede bevolkingenlagen en dit vooral op het platte-

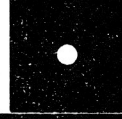
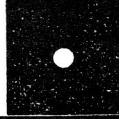
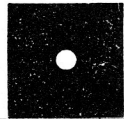

1	2	3	4	5	6	7	8	9
NAAM, VOORNAMEN en beroep der kiezers, voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers.	Aanwijzing der kiezers voor de provincie (S. P.) of voor de provincie alleen (P.)	Totaal stemmen van alle kiesers in provincie-alleen kiezer toegelaten.	Aanwijzing der kiezers voor de gemeente (G.) en het aantal stemmen hun toegelaten.	Aanwijzing van de laatste woonplaats in de gemeente op 1 Juli van het vorig jaar dag der inschrijving op de bevolkingslijst in de volkstelling van 1901.	PLAATS EN DAG DER GEBORTE.	Aanwijzingen de toekenning van bijkomende stemmen betreffende	Ligging der woonplaats van de kiezer.	Aanmerkingen.
Adriaens Eduard slachter	S. P.	3	G. 4.	Groenelaan, 26, voor 1901	Willebroeck 15 mei 1859		Willebroeck 2044 - fr. 289	A. Breedonck 13 oktober 1886 B. Art. 1 - 23,82
Adriaens Lodewijk daglooner	S. P.	3	G. 3.	Fabriek-trant, 27, voor 1901	Blaasvelt 25 december 1849		Willebroeck 653 - 68,48 2 - 70,14 1025 - 89,80 2	A. Weduwnaar Jaak Constant Willebroeck 23 maart 1851 B. Art. 2 - 19,32
Adriaenssens Lodewijk huisschilder	S. P.	1	G. 1.	Poort 4, Klein-Willebroeck voor 1901	Mechelen 24 november 1855			
Adriaenssens Pieter daglooner	S. P.	1	G. 1.	Appeldonckstraat 196, voor 1901	Malderen 6 oktober 1856			
Adriaenssens August pastoor	S. P.	3	G. 3.	Boomechensteenweg, 64 Klein-Willebroeck voor 1901	Niel 17 augusti 1866	Rodiernaar van eeredienst Art. 19 - 18		
Aelbrecht Eusiel ijzdraaier		1		Spaarstraat 6 voor 1901	Willebroeck 7 januari 1879			
Aelbrecht Frans daglooner	S. P.	1	G. 1.	Oude Dendermondse straat 270is voor 1901	Willebroeck 24 december 1867			
Aelbrecht Jozef Jan ketelmaker	S. P.	1	G. 1.	Faubourg-St. Antoine, 6, voor 1901	Willebroeck 28 februari 1876			
Aelbrecht Lodewijk parwerker	S. P.	2	G. 1.	Vooruitgangstraat, 49 voor 1901	Temsche 13 maart 1849			A. Willebroeck 19 april 1874 B. Art. 1872 - 9,53
Aelwaters Lodewijk daglooner	S. P.	1	G. 1.	Vooruitgangstraat 25 voor 1901	Willebroeck 1 mei 1876			
Aerts Benewictus smid	S. P.	1	G. 1.	Kerkstraat, 30 voor 1901	Buggenhout 26 februari 1874			
Aerts Karel Lodewijk ijzergieker	S. P.	1	G. 1.	Spaarstraat, 28, voor 1901	Buggenhout 6 mei 1872			
Aerts Karel Lodewijk daglooner	S. P.	2	G. 1.	Oude Dendermondse straat, 48 voor 1901	Ruybroeck 20 juli 1868			A. Ruybroeck 25 april 1870 B. Art. 1874 - 9,81
Aerts Karel Lodewijk daglooner	S. P.	1	G. 1.	Ijzerenwegstraat, 7 voor 1901	Buggenhout 19 juni 1837			
Aerts Egtes Leopold daglooner	S. P.	1	G. 1.	Appeldonckstraat, 8 voor 1901	Willebroeck 10 december 1842			
Aerts Frans daglooner	S. P.	1	G. 1.	Dorpstraat, 149 voor 1901	Willebroeck 27 september 1874			
Aerts Frans daglooner		1		Oostdijk, 96, voor 1901	Buggenhout 2 april 1878			
Aerts Frans parwerker	S. P.	2	G. 1.	Ijzerenwegstraat 7 voor 1901	Buggenhout 9 februari 1866			A. Willebroeck 3 februari 1867 B. Art. 837 - 9,34
Aerts Frans Leopold daglooner	S. P.	1	G. 1.	Appeldonckstraat, 100 voor 1901	Willebroeck 19 oktober 1871			
Aerts Gerard daglooner	S. P.	1	G. 1.	Kanastraat, 18, voor 1901	Lippeloo 13 juni 1862			

Eerste bladzijde uit de kiezerslijst der gemeente Willebroeck (1 mei 1906 - 30 april 1907). De kolommen 3 en 4 duiden het aantal stemmen aan per persoon.

MODEL VAN STEMBRIEF.

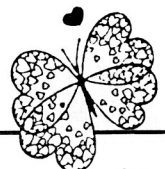
Gemeentekiezing van Willebroeck van den 16 October 1887.

Kandidaten wiens diensttijd eindigt op 31 December 1893.

1	DE MAEYER	•	1	DELFORGE	•	1	VERTONGEN	•
2	LAMOT	•	2	VOLCKAERT	•			
3	PERSOONS	•						
4	THOMAS	•						
5	THYS	•						

Delforge en Volckaert : de kandidaten der werklieden.

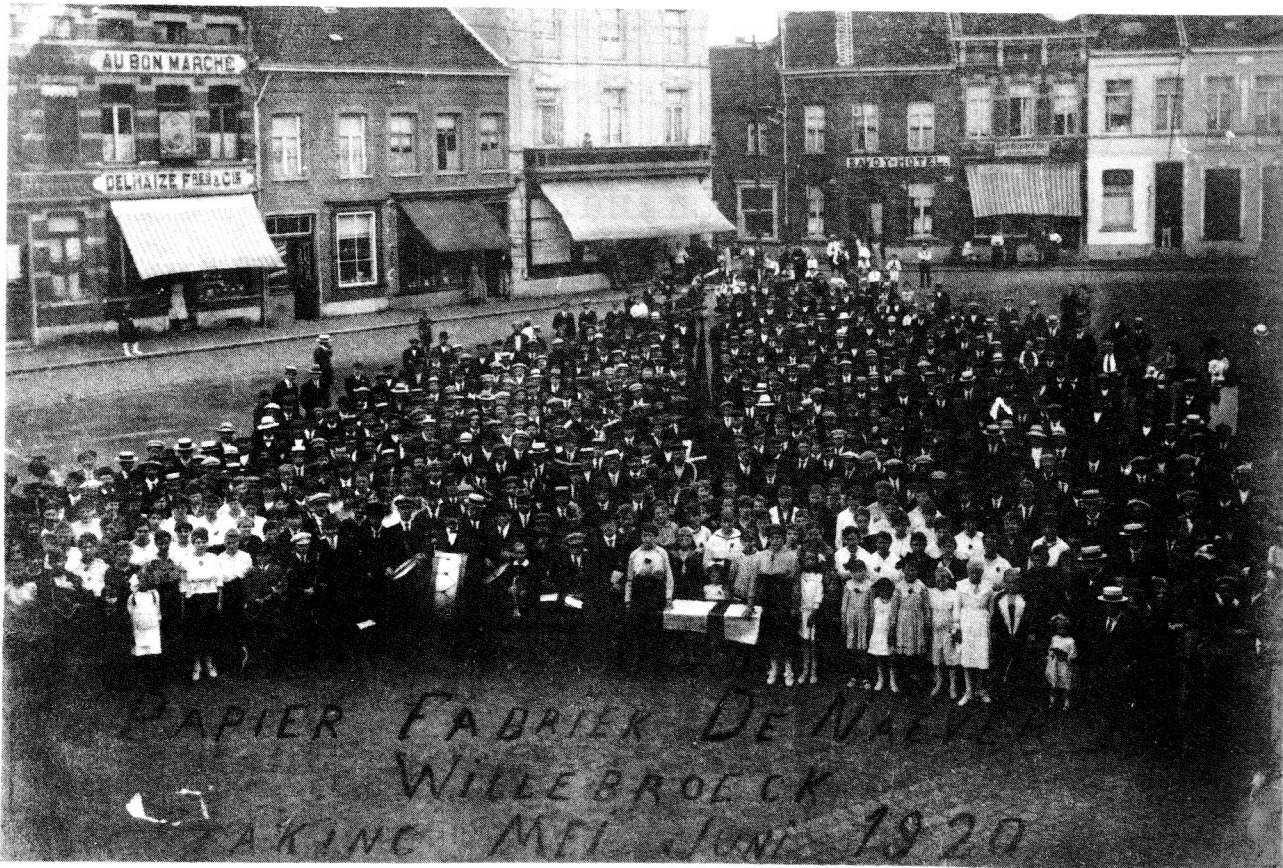

land, gaf de Katholieke partij nog enkele zetels meer dan de BWP in het parlement. In Willebroek was August Van Landeghem, na de dood van de eerste voorzitter, Pieter Peeters, de onbetwiste leider van de socialisten geworden. Ook hij deed in dat belangrijke jaar 1919 zijn intrede in het parlement ! Het wachten was nu op de gemeenteraadsverkiezingen van 1921. De Willebroekse socialistische kopstukken, hadden bijna allen een grote populariteit bij de bevolking verworven, tijdens de oorlog, door hun activiteiten bij het hulp- en voedingscomitee. Zij keken dan ook met spanning uit naar de naderende gemeenteraadsverkiezingen.

Het lot zou hen nog een handje komen toesteken ! Inderdaad, in het jaar 1920 brak er een grote staking uit bij De Naeyer met als voornaamste eisen : 8-urendag en loonsverhoging. De staking werd geleid door Edward Claessens, door de Antwerpse vakverenigingen gedelegeerd om de nog jonge leiders der fabriekswerkers van Willebroek bij te staan. De staking duurde zes lange weken. Toen hernamen de arbeiders het werk, zonder resultaat behaald te hebben. Strengere maatregelen werden door de directie getroffen : de werklieden werden voor de keuze geplaatst, ontslag te nemen uit de werkliedenpartij ofwel de fabriek onmiddellijk te verlaten ! Ja, ook toen was men bij De Naeyer nog even anti-socialist als in de beginperiode...

Door hun acties bij de staking hadden de socialistische organisaties echter een enorme sympathie verworven bij de bevolking, sympathie die tot uiting kwam in de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen van 24 april 1921 : de volstrekte meerderheid werd behaald ! De socialisten behaalden 2781 stemmen terwijl de liberalen er 1454 en de katholieken 1288 stemmen vergaarden. Werden gekozen : 7 socialisten, 3 liberalen en 3 katholieken.

De zeven socialistische verkozenen waren : August Van Landeghem, Gaston Fromont, Jules Borghijs, Constant Broeckmeyer, Adriaan De Zaeger, Victor De Blezer, Antoine Montois.

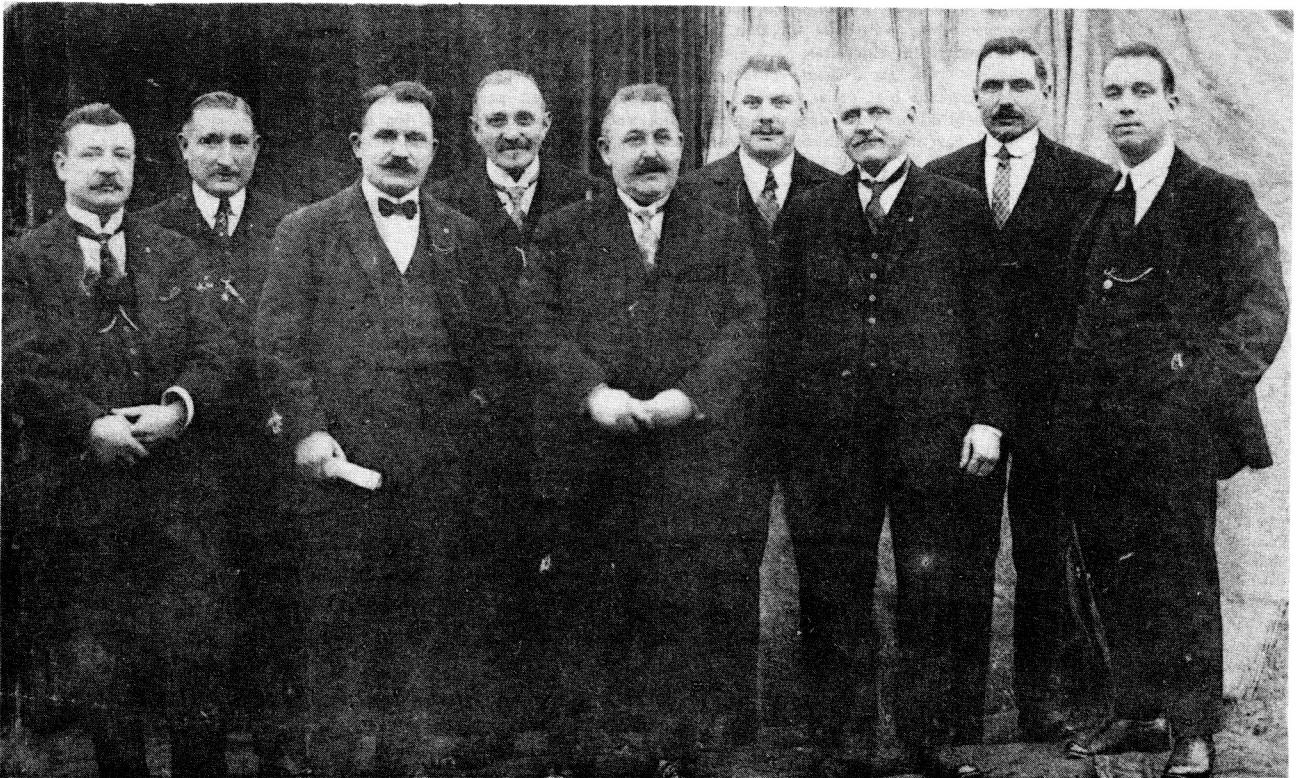

1920 : Staking bij Denaeyer voor 8-urendag en loonsverhoging.

Willebroek door socialisten bestuurd !

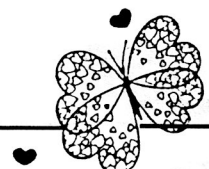
Zeven mannen die voordien nooit in de gemeenteraad gezeteld hadden, stonden plots voor de verantwoordelijkheid, het gemeentebeleid op hun schouders te torsen... Dat die verantwoordelijkheid hen erg zwaar leek, verklaart misschien het genereuze aanbod dat aan de politieke tegenstanders gedaan werd : elk zou een schepenzetel krijgen en aldus zou er bestuurd worden volgens het evenredigheidsbeginsel. Katholieken en liberalen weigerden onder voorwendsel van de onbekwaamheid van de socialisten ! Hoezeer zal hen dat achteraf gespeten hebben... Lang bleef men niet bij de pakken zitten. Een homogeen college werd samengesteld met A. Van Landeghem als burgemeester en Gaston Fromont, Constant Broeckmeyer en Jules Borghijs als schepenen. Een enorme taak wachtte hen en des te groter is hun verdienste dat ze die taak ook tot een goed einde hebben gebracht.

Enkele voorbeelden maar om te illustreren in welke staat de burgerpartijen de gemeente aan de socialisten overlieten : werkloosheid, scherpe woningnood, gebouwen in vervallen toestand, verwaarloosde straten, van gezondheidswerken geen spoor, het onderwijs stond nergens want geen leermiddelen waren voorhanden... Ruim 2,5 miljoen schuld drukte op de gemeente. Om de hoogste nood te lenigen werd na herhaald aandringen bekomen dat te Willebroek 104 paviljoenen van het koning Albertfonds werden opgericht alsmede 52 gemetselde half-bestendige woningen. Een maatschappij voor goedkope woningen werd gesticht en een honderdtal huizen werden gebouwd. Wat de werkloosheid aanging, werd aangesloten bij een intergemeentelijk werklozenfonds. Het bedrag van de werklozensteun te Willebroek was toonaangevend voor de omliggende gemeenten.

De Socialistische gemeenteraadsleden van Willebroeck, 10-10-1926.

Socialistische verkozenen in 1926 : vlnr. Jules Borghijs, Albert Wuyts, Gaston Fromont, Victor De Blezer, August Van Landeghem, Adriaan Dezaeager, Constant Broeckmeyer, Jules Vander Velden, Jan De Borger.

Ook op gezondheidsvlak werd baanbrekend werk verricht : raadpleging voor zwangere vrouwen, kinderverpleging met bezoeken dienst ten huize, medisch schooltoezicht, schoolturnen, badinrichting, gezondheidskuur voor zwakke kinderen in preventoria, allerhande verbeteringen aan het ziekenhuis (operatiezaal met moderne toestellen, X-stralen).

Het onderwijs genoot natuurlijk de volle aandacht van het eerste socialistische gemeentebestuur : 2 kindertuinen werden opgericht elk met 2 klassen, de meisjesschool kreeg 3 nieuwe lokalen en een turnzaal, alsook een huishoudschool met 4 lokalen. De jongensschool bekwam 4 nieuwe lokalen, een turnzaal, 2 tekenzalen enz... Kortom, er waaide een nieuwe, frisse, socialistische wind door Willebroek.

Eindelijk had het socialisme gezegevierd ! In een brief, gedateerd 14 oktober 1921, waarin hij August Van Landeghem feliciteerde met zijn benoeming tot burgemeester, drukte Edward Anseele het op zijn eigen kernachtige manier als volgt uit : "Jij, beter dan wie ook, weet wat onze kameraden, wat de socialisten van Willebroek hebben gestreden, geleden en geofferd om onze klasse te doen erkennen, eerbiedigen en het socialisme te doen zegevieren"...

Aan de Willebroecksche Bevolking !

WIE ZAL BURGEMEESTER ZIJN ?

Zal het de eersteling zijn van lijst 1, den hoogmoedigen rijken ; van lijst 2, den nederigen, gediensigen volksjongen ; van lijst 3, den kleinen onmachtigen middenstander ; van lijst 4, den nietswaardigen knecht van den grooten nijveraer en hebzuchtigen kapitalist.

De strijd gaat voorzeker tusschen N° 1 en 2, want N° 4, (van n° 3 spreken wij niet eens) is van al te weinig belang en zou zeker zwichten moeten voor Mr Charel die nog zoo gemakkelijk niet zijn, zoete hoop op den burgemeesterszetel zal afstaan aan een aannemerken van niemendalle beteekenis.

WIE ZAL BURGEMEESTER ZIJN ?

Hij die opgroeide door en voor zijn volk !

Die kent en strijdt voor de nooden van zijn volk !

Den ernstigen, onvermoeiden denker, bewakenden en tactvollen leider !

Hij die diep voelt en lijdt en leeft voor zijn werkbroeders !

Den onbaatzuchtige die zich steeds ten beste geven wil voor zijn medemenschen !

Onzen gemoedelijken en waren volksvriend

Hij die rijk de wieg werd ingelegd, en zich vervreemde van zijn medeburgers !

Die kent en strijdt voor de belangen van zijn kapitaal alleen !

Den rijken egoïst die leeft voor zich alleen, als verwaande, domme groot-spreker !

Hij die neerziet uit zijn hooge logia, op zijn brave dompelaars !

Den hebzuchtige die aast op het zweet zijner broeders en zusters !

Dien ongenaakbaren, strengen en gevreesden

Staaf van Landeghem ! of Mijnheer Erix !

« Aan u mijn volk daarover te beslissen, ik onderwerp mij aan uw wil, doch ik vraag het u in uw belang de groote daad te overwegen die gij op 10 October begaan zult. Ik vertrouw op u omdat ik de uwe ben en vrees niets ! »

(Woorden uit de rede van Burgemeester Van Landeghem).

Drukk. A. BRUYNINCKX, Willebroeck.

Pamflet voor de gemeenteraadsverkiezingen van 1926.

ONZE SOCIALISTISCHE BURGEMEESTERS

August Van Landeghem (1872 - 1928)

Deze autodidakt bracht het van arbeider bij De Naeyer en andere bedrijven tot parlements lid en burgemeester van Willebroek. Enkele regels uit een kinderrijm ter gelegenheid van het behalen van de burgemeestersjerp zeggen misschien veel meer dan een uitgebreide biografie over de figuur Van Landeghem.

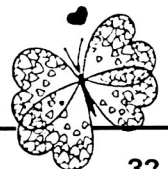
"... Hij is een zoon uit het volk
Rechtschappen knap geleerd
en werd door ons geëerd...
Gij hebt gestreden
voor het loon van vader en moeder
en zien in u ons albehoeder
Van tussen vorm en smeltkroes
en hels vuur
bracht hij het tot de magistratuur
wat een eenvoudig arbeider kan
maar hij is ook een self made man..."

Bij zijn dood in 1928 tegenover de rechtstaande kamer van volksvertegenwoordigers gaf de kamervoorzitter, Brunet, lezing van de brief aan hem gericht door mev. Van Landeghem : "Ik volbreng de pijnlijke taak U te berichten dat mijn echtgenoot, August Van Landeghem, volksvertegenwoordiger van het arrondissement Mechelen, op 7 januari overleden is".

Daarop bracht hij hulde aan de overledene in bewoordingen waaruit grote waardering en respect bleek : "...Van Landeghem fut pour nous un collègue affable et courtois... Sa mort cause parmi nous de sincère regrets. Elle a suscité une vive tristesse au sein de la population ouvrière dont il avait été le dévoué collaborateur et l'ami fidèle..."

Ook de toenmalige eerste minister, Jaspar, sprak woorden van rouw alsmede de volksvertegenwoordigers Pirmez, Fisher en Lemonnier.

In een grootse uitvaartplechtigheid nam de Willebroekse bevolking afscheid van haar burgemeester. Diezelfde bevolking bewees haar verknochtheid aan de figuur van August Van Landeghem, door praktisch unaniem in te tekenen op de deur aan deur rondgegane lijst ter financiering van een grafmonument. De lijst met de handtekeningen van de Willebroekenaars werd prachtig ingebonden en op 15 oktober 1930 overhandigd aan de weduwe van de overledene.

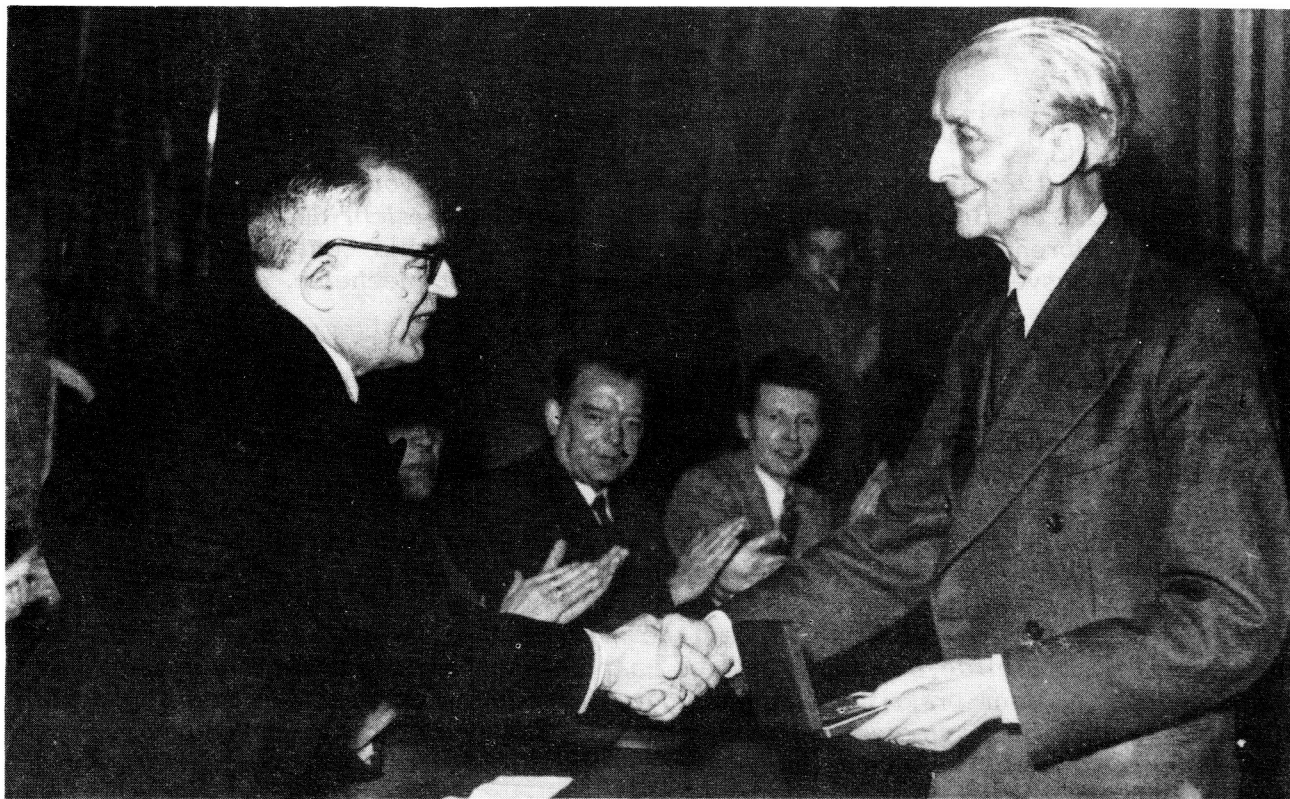

Gaston Fromont (1881 - 1965)

Willebroeks tweede socialistische burgemeester werd geboren in een kroostrijk gezin met vijf broers en vijf zusters. Op 14 jarige leeftijd werd hij metaalbewerker (mouleur, paswerker en traceur) en was achtereenvolgens werkzaam bij De Naeyer, Minerva en Titan-Anversois. Reeds vroeg was hij actief in het socialistisch partij- en verenigingsleven. In 1911 was hij reeds kandidaat bij de gemeenteraadsverkiezingen samen met Van Landeghem, Broeckmeyer, Brandt, Van de Sande en Vermeiren. Turnen, muziek, zang en toneel genoten zijn intense belangstelling. Zo was hij medestichter en toneelbestuurder van de socialistische toneelkring "Voor en door het volk". Later werd hij ook een tijd voorzitter van de socialistische harmonie "Vooruit". Na de eerste wereldoorlog werd hij bediende en secretaris van de socialistische ziekenbond en van de metaalbewerkersbond. Als gevolg van de glorierijke verkiezingsoverwinning van 1921 werd Gaston Fromont eerste schepen. Hij was ook een tijd provincieraadslid.

Na het overlijden van Van Landeghem viel hem het leiderschap van de Willebroekse socialisten te beurt alsmede het burgemeesterschap van Willebroek. Na provinciaal senator te zijn geworden in 1932, nam hij in datzelfde jaar nog, plaats in de kamer van volksvertegenwoordiging. Tijdens de oorlog afgezet door de Duitsers, werd Gaston Fromont voor enkele maanden opgesloten op het beruchte Fort van Breendonk. Toen de bezetters verdwenen waren, nam hij in september 1944 opnieuw het burgemeestersambt op. Dit behield hij tot in 1952 terwijl zijn loopbaan in de kamer duurde tot in 1949.

Enkele andere van zijn markante activiteiten waren : stichting van het plaatselijk comité voor arbeidersopvoeding; medestichting van de gemeentelijke middelbare nijverheidsschool; stichting van de gemeentelijke middelbare avondscholen voor beroeps- en handelswetenschappen; stichting van de muziekschool; stichting van de gemeentelijke bibliotheek. Hij werd in alle eenvoud en stilte begraven op 13 augustus 1965.

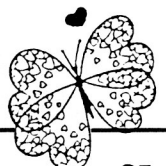
1952 : afscheidsfeest van Gaston Fromont, hier gefeliciteerd door Kamiel Huysmans.

Jan Van Winghe ° 1913

Onze derde socialistische burgemeester werd geboren te Mechelen en was dus een inwijkeling toen hij in 1953 de burgemeestersjerp overnam van zijn voorganger. Tijdens zijn 25 jarig burgervaderschap, ontpopte hij zich echter als een man die door alle Willebroekenaars als een produkt van eigen bodem werd beschouwd, als een "echte" van bij ons...

Als burgemeester was Jan Van Winghe de geboren leider, die alles naar zijn hand kon zetten, vriend en tegenstrever door zijn persoonlijkheid kon overtuigen. Voor alles is hij de man die het huidige uitzicht van onze gemeente in grote trekken heeft bepaald. Sommigen noemen hem "de bouwer" en niet ten onrechte ! Indrukwekkend is het woord dat past, wanneer men de staat van dienst van Van Winghe bekijkt op het vlak van de huisvesting. Onder zijn burgemeesterschap werden niet alleen de vooroorlogse sociale woningen gemoderniseerd, maar werden er zo maar even 795 woonegelegenheden ter beschikking gesteld van de bevolking, door de Maatschappij voor Volkshuisvesting, die onder zijn leiding een grote faam verwierf. In dit kader dient ook onderstreept te worden dat hij de stichter was van de kredietmaatschappij "Schoner Wonen", die aan heel wat Willebroekse gezinnen de kans gaf een eigen woning te verwerven. In vele gevallen waren deze woningen gebouwd door de gemeente en aan sociale prijzen overgelaten aan de kopers. Zijn inspanningen op het vlak van het onderwijs, cultuur, sport en

verenigingsleven zijn een alom gekend gegeven en de resultaten hiervan sieren vandaag nog altijd de Willebroekse gemeenschap.

Jan Van Winghe was de eerste burgemeester van de fusiegemeente Willebroek vanaf 1.1.1977. Van 1949 tot 1970 was hij volksvertegenwoordgier en in die functie liet hij zich vooral opmerken als een specialist, hoe kon het ook anders, van de volkshuisvesting maar ook toonde hij zich als parlementair een groot voorstander van de gemeentelijke autonomie.

Opening wijk "Den Brand" in 1964.

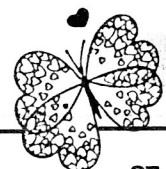
Hugo Adriaensens °1927

De huidige vertegenwoordiger van onze kloeke burgemeesterstraditie, werd geboren te Borgerhout als telg uit een Willebroeks geslacht. Op jeugdige leeftijd kwam hij te Willebroek terecht om er niet meer weg te gaan...

Behalve studies aan het Koninklijk Atheneum Pitzemburg te Mechelen, studeerde hij ook nog aan de Arbeidershogeschool te Brussel en de Middelbare Bibliotheekschool te Antwerpen.

Reeds in de jeugdbeweging verwoegde hij de socialistische rangen en doorliep er alle geledingen tot en met het nationaal voorzitterschap van de Jongsocialisten in de jaren 1960-1963.

Op plaatselijk vlak was Hugo Adriaensens de man die via zijn immense persoonlijke inzet en enthousiasme een hele schare "volgelingen" mobiliseerde en hen tot daden inspireerde, waar de Willebroekse socialistische familie nog altijd met diepe bewondering over spreekt : de bouw van het jeugdhuis en sportzaal in de jaren 1953-1955 en 1962-1965. Deze realisaties legden getuigenis af van pure idealistische inzet en dadendrang.

Samen met Willy Claes en Mark Galle ...

Als mandataris maakte Hugo Adriaensens kennis met zowat alle aspecten van onze bestuurlijke organismen. Als lid van de vroegere C.O.O., gemeenteraadslid, schepen, provincieraadslid, kabinetsmedewerker, volksvertegenwoordiger, senator en burgemeester deed hij een indrukwekkende ervaring op. Vandaag, als eerste burger van onze gemeente en als senator, is hij dan ook voor de Willebroekse socialisten, de figuur, wiens kennis van zaken, ervaring en politieke feeling niet weg te denken zijn. Hij is alzo een waardig voortzetter van de rijke traditie der socialistische burgemeesters van Willebroek. Vanaf zijn ambtsaanvaarding in 1978, dus nu tien jaar geleden, zette hij zich onafgebroken in voor de ganse bevolking. Onvervaard opkomend voor zijn gemeente, zowel in de dagelijkse praktijk als op momenten dat hij de verdediging ervan moet opnemen in pers, radio en televisie, is de beste typering van burgemeester Adriaensens !

Op het vlak van de huisvesting, cultuur, sport, onderwijs, verenigingsleven, openbare werken, economische expansie drukt hij de voetsporen van zijn grote voorgangers. Overweldigend is zijn aandeel in de uitbouw van Willebroek tijdens de laatste tien jaar.

Sedert 1970 zetelt hij onafgebroken in het parlement. Ook op internationaal vlak verdiende hij zijn strepen : als Belgisch afgevaardigde in de Raad van Europa, waar hij het zelfs tot onder-voorzitter bracht, en ook als lid van de West-Europese Unie. Weenigen zullen op het einde van hun loopbaan kunnen terugblikken op een staat van dienst zoals Hugo Adriaensens er een opgebouwd heeft. Toch is hij de eenvoudige volksmens gebleven, van het ras der politieke voormannen die de socialistische beweging groot hebben gemaakt en haar een onvervangbare plaats hebben gegeven in de opbouw van onze westerse samenleving !

DE ONDER-AFDELINGEN

De onder-afdelingen van de S.P.-Groot Willebroek zijn stuk voor stuk actieve groeperingen die op uitzondering natuurlijk van Klein-Willebroek, de grote Willebroekse socialistische familie sinds 1 januari 1977, dag van de fusie, zijn komen versterken. Ook deze afdelingen hebben een rijke geschiedenis achter zich, geschiedenis waarvan wij enkele hoofdlijnen zullen behandelen.

SP-afdeling Blaasveld

In 1923 werd gestart met een BWP-afdeling, samen met een socialistische fanfare "Verbroedering". De nieuwe vereniging kreeg onderdak in het lokaal bij "Charel Hermans", vandaag nog altijd in dienst als het Blaasveldse volkshuis. De eerste voorzitter was Jaak De Vleeschouwer. In 1926 voegde zich ook een vrouwengroep bij de socialistische familie.

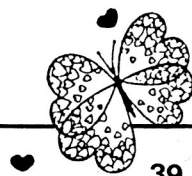
Na de oorlog werd opnieuw gestart, als afdeling van de BSP nu, met nog altijd Jaak De Vleeschouwer als voorzitter en Achiel Van Lerberghe als secretaris, terwijl Antoon Van der Taelen op de centen paste. Tussen 1946 en 1959 was men ook een socialistische toneelvereniging "Verbroedering" rijk. Televisie en ander "modern" amusement hebben zowel de toneelmaatschappij als de fanfare, sindsdien een stille dood doen sterven. De Blaasveldse afdeling werd echter daarom niet minder actief ! Enkele wakkere partijleden staken de handen uit de mouwen en bouwden een jeugdhuis genoemd naar de voorzitter "Home Jaak De Vleeschouwer". Later werd dit herdoopt tot "Jeugdhuis Stopsel".

In 1965 kwam er een aflossing van de wacht aan de partijtop : een nieuwe voorzitter nam het roer in handen : Jan Langenaken.

Stilaan maar zeker naderde het uur van glorie voor de Blaasveldse socialisten. Inderdaad, bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1970 werden vier zetels in de wacht gesleept en kon men een coalitie afsluiten met de twee gekozenen van de Gemeentebesturen : Jan Langenaken werd burgemeester, de eerste socialistische burgemeester sinds 141 jaar, jubelden de Blaasveldse socialisten. Achiel Van Lerberghe werd voorzitter van de C.O.O. terwijl Jan Publie schepen werd.

Blaasveld : Fanfare Verbroedering op 1 mei 1927.

Vanaf 1972 werden onder impuls van een CSC afdeling, talrijke culturele activiteiten ontwikkeld, die zich in een ruim succes mochten verblijden. Stuwende kracht achter deze werking, werd Karel Somers.

Kwam dan 1 januari 1977 : de fusie. De Blaasveldse afdeling bleef haar eigen werking ontplooiën maar werd eveneens perfect geïntegreerd in Groot-Willebroek. Dat men niet stil bleef zitten, werd bewezen door de grootse realisatie der voorbije jaren : het vernieuwde, prachtige Volkshuis ! Met vereende krachten ging men aan de slag om het vooropgezette doel te bereiken. In 1982 werd een VZW "Volksontwikkeling" gesticht, met als doel, de aankoop en verbouwing van het bestaande Volkshuis. In 1984 startten de werken en na twee jaar noeste arbeid, konden de Blaasveldse socialisten, trots, het resultaat tonen. De prachtige feestzaal werd in bijzijn van partijvoorzitter Karel Van Miert, met grote luister ingehuldigd. Om de enorme financiële last te dragen doet men regelmatig beroep op de eetlust van leden en sympathisanten : de mossel-feestijnen van SVV-Blaasveld zijn hiervoor het aangename en aangewezen middel ! De SP-afdeling Blaasveld is dus heden in zeer goeie doen, daar zorgen voorzitter Achiel Van Lerberghe en zijn secretaris Karel Somers voor...

Bouw "Home Jaak De Vleeschouwer", later jeugdhuis "Stopsel".

Overhandiging van de burgemeesterssjerp aan Jan Langenaken.

Inhuldiging van het vernieuwde Volkshuis met Karel Van Miert.

SP-afdeling Heindonk

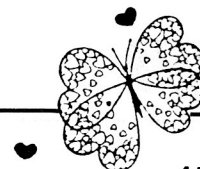
In het jaar 1977 staken enkele socialisten te Heindonk de hoofden bij elkaar en op voorstel van de toenmalige voorzitter van de partijafdeling Willebroek, Fons Maes, werd besloten een nieuwe telg toe te voegen aan de Willebroekse socialistische huishouding : de afdeling Heindonk.

De eigenlijke stichtingsvergadering vond plaats op 28 januari 1978, in de zaal "De Zwaan". Een unicum in de socialistische annalen van Willebroek was, dat als voorzitter, een vrouw werd aangesteld. Vandaag, meer dan 10 jaar later, zit ze trouwens nog altijd stevig op haar voorzittersstoel : Erna Van de Voorde. Het bestuur, zoals het bij de stichting aantrad, zag er verder als volgt uit : onder-voorzitter : Herman Bauwens en verder : Jeannine Schaul, Anita Van Sand, Marianne De Pauw-Nachtsheim, Raoul De Pauw, Gerard De Keyser, Freddy De Vos, François Robijn, Johnny Cleymans, Joël De Pauw.

De afdeling werkt nauw samen met de plaatselijke CSC en SVV. Men is er in geslaagd een groep mensen bij elkaar te brengen die, in Heindonk, het socialisme als volwaardige politieke overtuiging wisten te doen aanvaarden. Aangezien men zegt dat de eerste tien jaar, de moeilijkste zijn voor een vereniging, staan er nog mooie dagen te wachten voor de SP-Heindonk.

Heindonk : Viering van 10 jaar SP Heindonk.

SP-afdeling Klein Willebroek

Dit kleine stukje Willebroek is altijd groot geweest in het socialisme. Van in de prille ontstaansjaren van de arbeidersbeweging in onze gemeente, was ook te Klein Willebroek een kern vastberaden mannen en vrouwen actief in de strijd voor een beter leven, voor de werkman. Deze overtuiging resulteerde later in enkele verenigingen, die tot vandaag nog een bloeiende werking en belangrijke uitstraling vertonen.

Zo noemen wij, de Rode Volksskring, opgericht in 1921 met als doel de nodige fondsen te vergaren om een eigen harmonie te kunnen stichten. De grondleggers waren : Henri "de Michel" Van Muylde, Frans "Max" Vinck, Anna Daems, Louis "de Witte" Brems, Frans "de Smisse" Cool, Louis Ost, Paul Van den Abbeele, Emiel "Zola"Roef, Louis Franckaert en Fil De Weert. Ten huidigen dage gedijt de vereniging onder leiding van Pierre De Cock, Jules De Poorter en Caroline Delplanque.

De harmonie Volharding, kwam er dan in 1924 en is trouwens vandaag nog altijd een muzikale parel aan de kroon van onze hele Willebroekse socialistische gemeenschap. Sedert het ontstaan kende men verschillende voorzitters, onder wie Jan Vinck, Frans Sleebus en vandaag berust de voorzittershamer in handen van Eduard Merckx.

Ook de vrouwen lieten zich niet onbetuigd : reeds vanaf 1922 trokken ze mee de socialistische kar te Klein Willebroek. In 1953 werd deze vrouwengroep volwaardig lid van de SVV. Martha Hofenboom en haar bestuur zorgen heden voor de waardige voortzetting van het werk der pioniersters van destijds.

Ook in de sport sprak het socialisme een woordje mee ! In 1920 kwam de voetbalploeg "Roode Leeuwen" voor het eerst aan de aftrap terwijl ook een fietsclub de sportieve ambities van de Klein Willebroekse socialisten onderstreepte. De partijafdeling zelf, die jarenlang onder de leiding van August Van Mol stond, werd sinds 1986 herschikt onder voorzitterschap van Mark De Laet en zijn medewerkers, Cornelis Sebregts, Jules De Poorter, Eduard Merckx, Martha Hofenboom, Hendrik Aerts en Constant De Meyer. Vandaag bewijzen de socialisten van Klein Willebroek nog dagelijks hun onmisbaarheid als dynamische schakels in het intense socialistische leven van Willebroek !

Jubilarissen Rode Volksskring 1946.

Harmonie Volharding.

Voetbalclub "Rode Leeuwen" speelde in de socialistische federatie - Foto seizoen 1920-1921.

SP-afdeling Tisselt

De geschiedenis van de afdeling Tisselt is in feite, wat de eerste halve eeuw van haar bestaan betreft, de geschiedenis van één van haar stichters, namelijk, Louis De Raedemaker, beter gekend als "den Boey". Afkomstig uit Willebroek, stichtte hij in 1922 te Tisselt de plaatselijke afdeling van de BWP samen met Frans De Borger, Eduard De Borger, Jaak Maes, Jef Van Neck, Guillaume Van Neck, Theodoor Van Neck, Fons Marivoet, Jozef De Wit, Victor Verdickt en Edward Muyshondt.

In de beginjaren was het natuurlijk niet gemakkelijk om in zo'n landelijke gemeenschap als Tisselt met een socialistische beweging van de grond te komen. Toch werd doorgezet, want allen waren overtuigd dat het socialisme, voor de werkmán een noodzaak was. Gedreven door deze overtuiging, slaagde men erin, een Volkshuis te openen, dit bij Theodoor Van Neck, één van de stichters.

In 1924 kon men reeds de vlag inhuldigen als symbool van het strijdbare karakter van de beweging. De nodige gelden hiervoor werden ingezameld door de verkoop van "souskens" (steunbriefjes) aan 99 cent.

In het jaar 1946 kwam eigenlijk de doorbraak. Louis De Raedemaker werd verkozen als gemeenteraadslid. Hij zou onafgebroken zetelen tot in 1970. Door vriend en tegenstander werd "den Boey" te Tisselt geapprecieerd als de man die zich belangloos inzette voor zijn gemeenschap en voor de werkmán.

In 1962 stichtte hij een afdeling van socialistische gepensioneerden en gaandeweg, met het verstrijken der jaren, werd hij zowat de "vader" van de Tisseltse socialisten. Als voorzitter werd hij opgevolgd door achtereenvolgens Eduard Op de Heyde, Frans Muyshondt, Fons Schaerlaeken en heden Louis Van Ighem. Deze laatste volgde "den Boey" ook op in de gemeenteraad van Tisselt vanaf 1970.

Vandaag is de SP-afdeling Tisselt een bloeiende pijler van de Groot-Willebroekse SP, met eveneens actieve SVV en CSC-kernen. Het huidige bestuur dat bestaat uit Louis Van Ighem, Jean-Pierre Decamp, François Peeters, Armand Lejon en Patrick Carleer, hoopt ten stelligste binnen korte tijd, de kaap van de 200 leden te overschrijden.

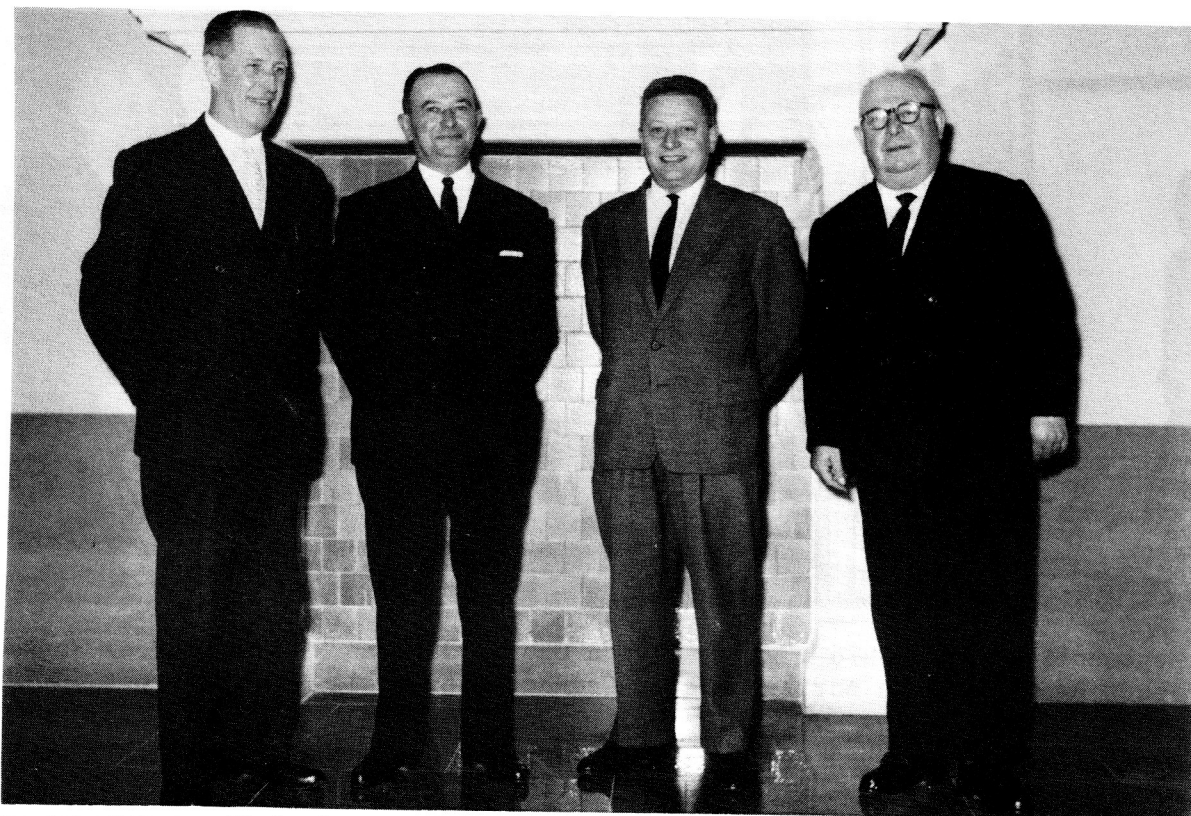

iering van "den Boey",
ionier van het
isselts socialisme.

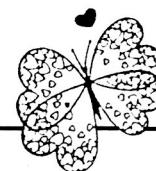
1930 : inhuldiging van het nieuwe gemeentehuis.

Gaston Croes, Aloïs De Boeck, Jan Van Winghe, Edmond Van Lerberghe in 1961.

De socialistische kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen van 1964 : vlnr.
zittend : A. De Boeck, E. Van Lerberghe, J. Van Winghe, G. Croes;
staand : M. Janssens, H. Adriaensens, Ph. Aerts, J. De Cock, L. De Wachter,
J. Vinck, M. Van den Eede, A. De Borger, J. De Wachter, P. Steenackers, W. Moons.

Het Schepencollege 1971-1976 : vlnr. Gaston Croes, Jan Van Winghe, Marcel Janssens, Jozef De Cock, Hugo Adriaensens en Gemeentesecretaris Henri Fromont.

Het Schepencollege anno 1988.

Bijlage I : Socialistische verkozenen in de Willebroekse gemeenteraad vanaf 1921

1. Periode 1921 - 1926 (7 socialisten op 13 raadsleden)

Van Landeghem August (burgemeester)
Fromont Gaston (schepen)
Broeckmeyer Constant (schepen)
Borghijs Jules (schepen)
De Zaeger Adriaan
De Blezer Victor
Montoisly Antoine

2. Periode 1927 - 1932 (9 socialisten op 13 raadsleden)

Van Landeghem August (burgemeester tot 7 januari 1928)
Fromont Gaston (schepen en dan burgemeester na overlijden van A. Van Landeghem)
Borghijs Jules (schepen)
Broeckmeyer Constant (schepen)
De Zaeger Adriaan (schepen na overlijden van A. Van Landeghem)
De Blezer Victor
Wuyts Albert
Vander Velden Jules
De Borger Jan
Mainil Urbanie echtg. Moens (na overlijden A. Van Landeghem)

3. Periode 1933 - 1938 (8 socialisten op 13 raadsleden)

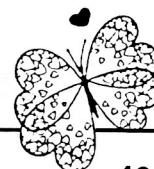
Fromont Gaston (burgemeester)
Borghijs Jules (schepen)
Broeckmeyer Constant (schepen)
De Zaeger Adriaan (schepen)
Rottiers Arthur
Wuyts Albert
Vander Velden Jules
Verbraeck Edmond

4. Periode 1939 - 1946 (7 socialisten op 13 raadsleden)

Fromont Gaston (burgemeester)
Broeckmeyer Constant (schepen)
Borghijs Jules (schepen)
De Zaeger Adriaan (schepen)
Wuyts Albert
Vander Velden Jules
Van Lerberghe Edmond

5. Periode 1947 - 1952 (8 socialisten op 13 raadsleden)

Fromont Gaston (burgemeester)
De Zaeger Adriaan (schepen tot overlijden op 9 mei 1952)
Van Lerberghe Edmond (schepen)
Croes Gaston (schepen)
De Boeck Aloys (schepen vanaf 27 mei 1952)
Aerts Jaak
Vinck Jan
Aerts Philomene echtg. Eraerts
Crab Constant (vanaf 27 mei 1952) i.v.v. De Zaeger A.

6. Periode 1953 - 1958 (9 socialisten op 13 raadsleden)

Van Winghe Jan (burgemeester)
Croes Gaston (schepen)
De Boeck Aloys (schepen)
Van Lerberghe Edmond (schepen)
Aerts Jaak
Aerts Philomene echtg. Eraerts
Vinck Jan
De Cock Jozef
Pepermans Frans

7. Periode 1959 - 1964 (8 socialisten op 13 raadsleden)

Van Winghe Jan (burgemeester)
Croes Gaston (schepen)
De Boeck Aloys (schepen)
Van Lerberghe Edmond (schepen)
De Cock Jozef
Aerts Philomene echtg. Eraerts
Pepermans Frans
Vinck Jan

8. Periode 1965 - 1970 (10 socialisten op 15 raadsleden)

Van Winghe Jan (burgemeester)
Croes Gaston (schepen)
Van Lerberghe Edmond (schepen)
De Boeck Aloys (schepen)
Vinck Jan (tot overlijden in 1967)
Aerts Philomene echtg. Eraerts
De Cock Jozef
Adriaensens Hugo
Janssens Marcel
De Wachter Jean (tot overlijden december 1970)
De Borger August (vanaf 29.8.1967) i.v.v. Vinck J.
De Wachter Leonard (vanaf 15.12.1970) i.v.v. De Wachter J.

9. Periode 1971 - 1976 (11 socialisten op 17 raadsleden)

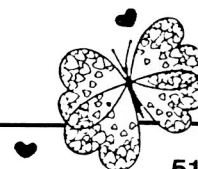
Van Winghe Jan (burgemeester)
Croes Gaston (schepen)
Adriaensens Hugo (schepen)
De Cock Jozef (schepen)
Janssens Marcel (schepen)
De Borger August
De Zaeger André
Verreth Liliane
Stevens Willem
Maes Jacques
De Wachter Elsie

10. Periode 1977 - 1982 (13 socialisten op 27 raadsleden : fusie)

Van Winghe Jan (burgemeester tot februari 1978)
Adriaensens Hugo (schepen - burgemeester vanaf 8.3.1978)
De Cock Jozef (schepen)
Janssens Marcel (schepen)
Van Van Ighem Louis (schepen)
Langenaken Jan (tot februari 1981)
Publie Jan (schepen vanaf 18.4.1978)
Van Dooren Jean
Verreth Liliane (tot februari 1979)
De Zaeger André (tot april 1977)
De Wachter Elsie
Eeraerts Hendrik (tot februari 1979)
De Borger Louis
Decamp Jean Pierre (vanaf 3.5.1977) i.v.v. De Zaeger A.
Van de Voorde Erna (vanaf 18.4.1978) i.v.v. Van Winghe J.
Maes Jacques (vanaf 15.3.1979) i.v.v. Verreth L.
Steenackers Pierre (vanaf 15.3.1979) i.v.v. Eeraerts H.
De Borger August (vanaf 11.3.1981) i.v.v. Langenaken J.

11. Periode 1983 - 1988 (14 socialisten op 27 raadsleden)

Adriaensens Hugo (burgemeester)
De Cock Jozef (schepen tot 23.10.1984)
Van Ighem Louis (schepen)
Janssens Marcel (schepen)
De Wachter Elsie (schepen)
Maximus Lydia (schepen)
Siebens Robert (schepen vanaf 23.10.1984)
Steenackers Pierre
Meeus Georges
De Borger Frans
De Pauw Omer (tot 21.2.1984)
Borghijs Marcel
Somers Karel
Van Mol Rony
Van de Voorde Erna (vanaf 21.2.1984) i.v.v. De Pauw O.
Van Dooren Jean (vanaf 23.10.1984) i.v.v. De Cock J.

Bijlage II : Voorzitters en secretarissen

Secretarissen sinds 1945

Jef De Cock 1945-1956

Frans Dezaeger 1957-1960

Jef Steenackers 1961-1962

Constant Broeckmeyer 1962-1979

Willy Van der Linden 1979 dd.

Jean Huys en Willy Van der Linden 1980-1983

Willy Van der Linden 1983-

Voorzitters sinds 1945

Gaston Fromont 1928-1952

Jan De Borger 1952-1956

Jef De Cock 1956-1977

Alfons Maes 1977-1986

Rony Van Mol 1986-

EEN DUO VOOR UW TOEKOMST

VERZEKERINGEN

Koningstraat 151
1030 BRUSSEL
Tel. 02/214.91.11

CODEP

SPAARBANK C.V.

Galileilaan 5, bus 16
1030 BRUSSEL
Tel. 02/214.97.11

PS en CODEP,
twee partners van eerste rang met een oplossing
voor al uw financiële problemen.

VERZEKERING, SPAREN, LENEN, FINANCIERING, ENZ.

BOEKHANDEL

FORUM

D. Boucherystraat 10
2800 Mechelen
Telefoon 015/20 42 45

VOOR ALLE LECTUUR...JE BESTE KEUZE!

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: WILLY VAN DER LINDEN

A. VAN LANDEGHEMSTRAAT 47 2660 WILLEBROEK